

โครงการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
ในการส่งเสริม การใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์
ในประเทศไทย

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

๒๕๖๕

1. บทนำ

1.1 เหตุผลและที่มา

ไฮโดรเจนเป็นแหล่งพลังงานรูปแบบใหม่ที่เป็นพลังงานสะอาดทางเลือกหนึ่งในการผลิตพลังงานที่มีประสิทธิภาพ ลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในภาคพลังงาน ช่วยส่งเสริมให้มีการนำพลังงานเหลือใช้ที่เกิดจากพลังงานหมุนเวียนมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังแก้ปัญหาความไม่เสถียรของพลังงานหมุนเวียนและเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับระบบไฟฟ้าได้ เพิ่มเสถียรภาพให้กับระบบไฟฟ้าที่มีการเชื่อมต่อพลังงานหมุนเวียน ลดต้นทุนการผลิตพลังงานหมุนเวียน โดยสามารถกักเก็บพลังงานได้เป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้ยังได้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านเชื้อเพลิงไฮโดรเจนมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการใช้พลังงานจากไฮโดรเจนของประเทศในอนาคต ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคพลังงานที่ครอบคลุมมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ประชาชนมีทางเลือกและสามารถเข้าถึงการใช้พลังงานหมุนเวียนได้ในราคาที่เหมาะสม ก่อให้เกิดการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดังนั้น สถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีประสบการณ์ในการดำเนินการศึกษาและวิจัยโครงการด้านการผลิตและการใช้ก๊าซไฮโดรเจนมาอย่างต่อเนื่อง และได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนที่สามารถพึ่งพาตนเองภายในประเทศได้ในระดับที่เหมาะสมกับศักยภาพการพัฒนาและความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของไทย อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงขอเสนอ “โครงการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย” เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคพลังงาน ที่ครอบคลุมมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ และสังคม ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคพลังงาน ที่ครอบคลุมมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ และสังคม ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.3.1 จัดทำแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการใช้ การผลิต การจัดเก็บ และการขนส่งไฮโดรเจนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย การใช้ในภาคพลังงาน เช่น การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ใช้เป็นระบบกักเก็บพลังงาน หรือเป็นเชื้อเพลิงในการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง

1.3.2 จัดทำแนวทางการเพิ่มศักยภาพการดำเนินการเชิงพาณิชย์ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทานของการใช้งานไฮโดรเจนในภาคพลังงานที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง

1.3.3 จัดทำแนวทางการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัย ด้านการจัดเก็บ ด้านการขนส่ง และด้านกฎระเบียบในการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง

1.3.4 จัดทำแนวทางการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง

1.3.5 จัดประชุมหารือหรือรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ในสถานที่นอก สนพ. โดยให้มีการจัดประชุมไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ให้มีผู้เข้าร่วมสัมมนารวมกันไม่น้อยกว่า 50 คน (ไม่นับรวมทีมงานที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจรับฯ ที่เข้าร่วม) รวมทั้งประชาสัมพันธ์การประชุม

1.3.6 สัมมนาเผยแพร่การจัดทำแผนการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ในสถานที่นอก สนพ. โดยให้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่น้อยกว่า 50 คน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ผลการศึกษา

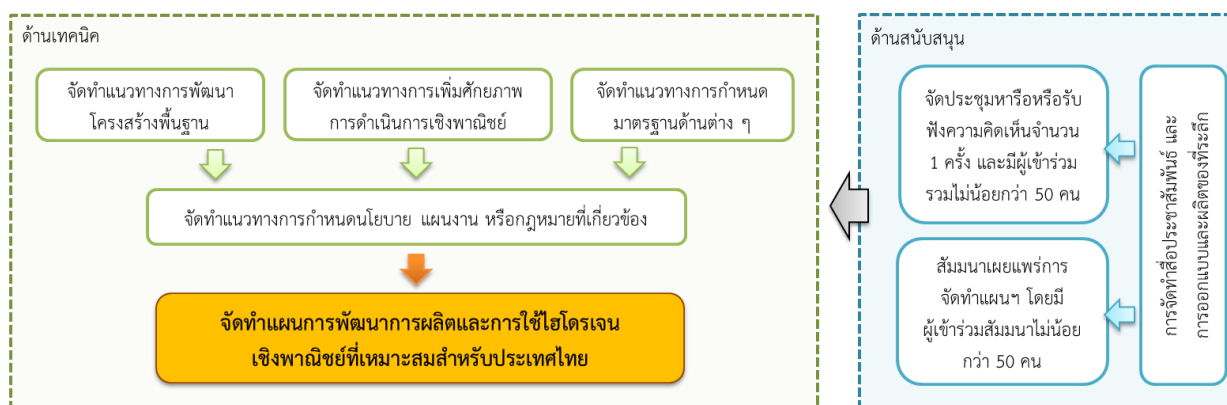
1.3.7 ออกแบบและผลิตของที่ระลึกสำหรับใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมาย โดยของที่ระลึกต้องมีความสวยงาม ทันสมัย เมื่อได้รับแล้วนำไปใช้ได้ จำนวนขั้นต่ำ 110 ชิ้น โดยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 250 บาทต่อชิ้น

1.3.8 จัดทำแผนการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

ทั้งนี้ขอบเขตการดำเนินงานสามารถเปลี่ยนแปลงรายละเอียดแผนการดำเนินงานหรือกิจกรรมและรายจ่ายได้ตามความเหมาะสมโดยไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียประโยชน์ ตามความเห็นชอบของ สนพ. โดยคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ และสามารถถ่วงจ่ายระหว่างรายการได้

1.4 วิธีการดำเนินงาน

คณะทำงานร่วมของทั้งสองสถาบันฯ (ที่ปรึกษาฯ) ได้กำหนดวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตการดำเนินงานที่เสนอไว้ ให้สามารถบรรลุตามผลสัมฤทธิ์ของโครงการ สรุปได้ดังนี้

รูปที่ 1: แผนผังวิธีการดำเนินงาน

2. จัดทำแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการใช้ การผลิต การจัดเก็บ และการขนส่ง ไฮโดรเจนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย การใช้ในภาคพลังงาน ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง

ที่ปรึกษา ดำเนินการจัดทำแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการใช้ การผลิต การจัดเก็บ และการขนส่งไฮโดรเจนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย การใช้ในภาคพลังงาน เช่น การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ใช้เป็นระบบกักเก็บพลังงาน หรือเป็นเชื้อเพลิงในการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง สอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.1 โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 แนวคิดการใช้งานไฮโดรเจนในภาคพลังงาน (ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง)

ไฮโดรเจนถือเป็นเชื้อเพลิงสะอาด เนื่องจากในการเผาไหม้ไฮโดรเจนกับออกซิเจนในอากาศจะได้ผลผลิตเพียงน้ำและพลังงานเท่านั้น ไม่มีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศ ซึ่งพลังงานที่ได้สามารถนำไปใช้งานเป็นพลังงานรูปแบบต่าง ๆ ในหัวข้อนี้ จะอธิบายถึงปัจจัยหลักที่จะช่วยผลักดันให้เกิดการใช้งานไฮโดรเจนในภาคพลังงาน แนวทางการใช้ภาคพลังงาน และกลุ่มเป้าหมายสำหรับการใช้ไฮโดรเจนในระยะต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นกรอบในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมในหัวข้อต่อไป

2.1.1 ปัจจัยผลักดันให้เกิดการใช้ไฮโดรเจน

แม้ว่าไฮโดรเจนจะได้รับความสนใจในฐานะพลังงานทางเลือกที่มีความสะอาดสูง หากแต่ก็ยังเป็นพลังงานรูปแบบใหม่ที่เทคโนโลยีการผลิตยังอยู่ระหว่างการพัฒนาและยังไม่มีการผลิตเชิงพาณิชย์ที่มีความคุ้มค่าทางต่อขนาด (economy of scale) อย่างไรก็ตาม ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ได้สร้างแรงกดดันให้ทุกประเทศเร่งหาวิธีการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตน ทำให้ต้องแสวงหาพลังงานทางเลือกที่จะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้แม้จะต้องมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงานเพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการใช้ไฮโดรเจนในประเทศไทย คือ ผลการประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ 26 หรือ COP26 ที่ได้กล่าวถึงเป้าหมายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กรอบแผนพลังงานแห่งชาติ และแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2561-2580

2.1.2 แนวทางการใช้ไฮโดรเจนในภาคพลังงาน

2.1.2.1 กรณีศึกษาของต่างประเทศ

1) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสนใจด้านไฮโดรเจนเป็นอย่างมาก โดยกระทรวงพลังงานของสหรัฐฯ ได้จัดทำแผนที่นำทางเศรษฐกิจไฮโดรเจนของประเทศ (Road Map to a US Hydrogen Economy) ขึ้น เพื่อกระตุ้นและเตรียมการสำหรับการใช้ไฮโดรเจนทั่วประเทศ

2) ประเทศสหราชอาณาจักร

ประเทศสหราชอาณาจักรได้ประกาศ Energy White Paper: Powering our Net Zero Future ซึ่งกล่าวถึงแผนงานสำคัญ (ten point plan) ในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากภาคพลังงาน 10 แผนงาน ที่มีแผนด้านไฮโดรเจนเป็นหนึ่งในนั้น โดยตั้งเป้าจะผลิตไฮโดรเจนคาร์บอนต่ำด้วยกำลัง

การผลิตที่ 5 GW ภายในปี พ.ศ. 2573 (ค.ศ. 2030) สำหรับการใช้ในภาคผลิตไฟฟ้า ภาคพลังงานความร้อน และภาคขนส่ง

3) ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีการใช้งานไฮโดรเจนบ้างแล้วทั้งในภาคไฟฟ้า โดยกระทรวงเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม (Ministry of Economy, Trade and Industry: METI) ของประเทศญี่ปุ่นได้จัดทำแผนที่นำทางไฮโดรเจนและเซลล์เชื้อเพลิง (The Strategic Road Map for Hydrogen and Fuel cells) ซึ่งระบุแผนงานการใช้ไฮโดรเจนในภาคไฟฟ้าและภาคขนส่ง

2.1.2.2 แนวทางการใช้ไฮโดรเจนสำหรับประเทศไทย

จากโครงการศึกษาแนวทางการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนโดยสถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไฮโดรเจนมาใช้ในภาคพลังงานของไทย ทั้งภาคไฟฟ้า ภาคความร้อน และภาคขนส่ง ดังนี้

1) การใช้ในภาคไฟฟ้า:

มีความเป็นไปได้ในการนำไฮโดรเจนมาผสมกับก๊าซธรรมชาติ เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงไฟฟ้าประเภทที่สามารถใช้เชื้อเพลิงตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป (co-firing power plant) โดยผสมไฮโดรเจนเข้ากับก๊าซธรรมชาติแล้วส่งผ่านระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติที่มีอยู่ โดยมีสัดส่วนไฮโดรเจนในเชื้อเพลิงผสมไม่เกินร้อยละ 20 โดยปริมาตรซึ่งเป็นสัดส่วนที่สามารถผสมและส่งผ่านระบบท่อก๊าซ

2) การใช้ในภาคอุตสาหกรรม:

ในทางเทคนิคแล้วมีความเป็นไปได้ในการนำไฮโดรเจนมาผสมกับก๊าซธรรมชาติในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 20 โดยปริมาตร เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงทดแทนในโรงงานอุตสาหกรรม

3) การใช้ในภาคขนส่ง:

ไฮโดรเจนมีศักยภาพในการใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับยานพาหนะในกลุ่มรถบรรทุกและรถโดยสารที่เดินทางระยะไกล (heavy-duty long-haul segment) ซึ่งสำหรับยานยนต์กลุ่ม heavy-duty นี้ พบว่ายานยนต์ไฮโดรเจน (FCEV) จะมีความได้เปรียบกว่ายานยนต์ไฟฟ้าที่ใช้แบตเตอรี่ (battery electric vehicle: BEV)

2.1.2.3 ตลาดและกลุ่มเป้าหมาย

โครงการศึกษาแนวทางการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนได้ระบุตลาดและกลุ่มเป้าหมายสำหรับการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจน ได้แก่ ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม และภาคขนส่ง

2.1.3 รูปแบบการใช้งานไฮโดรเจนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

ในการใช้งานในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคความร้อนนั้น จะเป็นการนำไฮโดรเจนมาผสมกับก๊าซธรรมชาติในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 20 โดยปริมาตรเพื่อเป็นเชื้อเพลิงในการเผาไหม้ ในขณะที่การใช้งานในภาคขนส่ง จะใช้ไฮโดรเจนเพื่อเป็นเชื้อเพลิงสำหรับยานพาหนะในกลุ่มรถบรรทุกและรถโดยสารที่เดินทางระยะไกล (heavy-duty long-haul segment) ซึ่งสามารถระบุกลุ่มเป้าหมายสำหรับการใช้ไฮโดรเจนในระยะต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ดังนี้

- **ระยะสั้น (ปี ค.ศ. 2020-2030)**

เนื่องจากตลาดผู้ใช้ไฮโดรเจนอาจยังไม่สามารถพัฒนาในระดับการใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ในระยะ 10 ปีข้างหน้า ดังนั้นในระยะสั้นการพัฒนาตลาดจึงเป็นลักษณะของการพัฒนาโครงการนำร่อง (pilot project) เพื่อทดสอบการใช้งานจริง

- **ระยะกลาง (ปี ค.ศ. 2031-2040)**

เป็นช่วงของการเริ่มต้นพัฒนาตลาดผู้ใช้ไฮโดรเจนในเชิงพาณิชย์ โดยกลุ่มเป้าหมายหลักจะเป็นโรงไฟฟ้าประเภทที่สามารถใช้เชื้อเพลิงตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป (co-firing power plant) โดยจะมีการผสมไฮโดรเจนในสัดส่วนร้อยละ 5 และสำหรับผู้ใช้ในภาคขนส่งโดยเฉพาะ FCEV จะยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นและอยู่ในวงจำกัด (niche market) เฉพาะในกลุ่มของรถบรรทุก (heavy duty vehicle)

- **ระยะยาว (ปี ค.ศ. 2041-2070)**

เป็นช่วงของการต่อยอดของทุกรูปแบบธุรกิจที่ได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ระยะสั้นและระยะกลาง โดยกลุ่มเป้าหมายหลักที่เป็นโรงไฟฟ้าประเภทที่สามารถใช้เชื้อเพลิงตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป (co-firing power plant) ผ่านระบบท่อก๊าซ จะมีการผสมไฮโดรเจนในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 10-20 ส่วนตลาดผู้ใช้ในภาคขนส่งคาดว่าจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

2.2 โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคอุตสาหกรรม

การศึกษาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคอุตสาหกรรม จะนำเสนอการศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการใช้ไฮโดรเจน จากรายงานและผลการศึกษาจากต่างประเทศ 3 ประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร และ ประเทศญี่ปุ่น โดยจะมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคอุตสาหกรรม ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ROAD MAP TO A US HYDROGEN ECONOMY โดย Fuel Cell and Hydrogen Energy Association (FCHEA) ที่เผยแพร่เมื่อ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 โดยแบ่งเป็นช่วงเวลา 4 ช่วงเวลาตามแผนที่นำทาง (1) การเตรียมความพร้อมสำหรับช่วงถัดไป (immediate next steps) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2020 ถึง 2022 (2) การขยายขนาด (early scale-up) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2023 ถึง 2025 (3) ความหลากหลาย (diversification) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2026 ถึง 2030 และ (4) การใช้อย่างแพร่หลาย (broad rollout) ระยะเวลาหลัง ปี ค.ศ. 2030

การขนส่งและกระจายเชื้อเพลิงไฮโดรเจนนั้นยังคงต้องเน้นการกระทำที่มีการปลดปล่อยคาร์บอนต่ำด้วย โดยทางสหรัฐอเมริกา มีแผนที่จะสร้างท่อส่งก๊าซไฮโดรเจนหลักเพิ่มเติมจากระบบท่อก๊าซธรรมชาติในปัจจุบัน

2.2.1.1 ภาคการผลิตไฟฟ้า

ในรายงาน ROAD MAP TO A US HYDROGEN ECONOMY [2.10] กล่าวถึงโครงสร้างพื้นฐานของการผลิตไฟฟ้า และการสร้างสมดุลของระบบสายส่งไฟฟ้า ด้วยไฮโดรเจน โดยไฮโดรเจนมีบทบาทสำคัญที่เป็นเชื้อเพลิงที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ สำหรับระบบสายส่งไฟฟ้าที่มีเสถียรภาพในการปล่อยคาร์บอนต่ำ โดยการดำเนินงานแบ่งเป็นช่วงเวลา 4 ช่วงเวลาตามแผนที่นำทาง คือ (1) การเตรียมความพร้อมสำหรับช่วงถัดไป

(immediate next steps) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2020 ถึง 2022 (2) การขยายขนาด (early scale-up) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2023 ถึง 2025 (3) ความหลากหลาย (diversification) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2026 ถึง 2030 และ (4) การใช้อย่างแพร่หลาย (broad rollout) ระยะเวลาหลัง ปี ค.ศ. 2030

2.2.1.2 ภาคอุตสาหกรรม

การใช้เชื้อเพลิงกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการพลังงานความร้อนสามารถแบ่งตามคุณลักษณะตามอุณหภูมิความร้อนที่ต้องการดังนี้ กลุ่มแรกอุตสาหกรรมต้องการพลังงานความร้อนคุณภาพสูง ($>500^{\circ}\text{C}$) กลุ่มที่สองอุตสาหกรรมที่ต้องการพลังงานความร้อนคุณภาพปานกลาง (100 ถึง 500°C) และกลุ่มที่สามอุตสาหกรรมที่ต้องการพลังงานความร้อนคุณภาพต่ำ ($<100^{\circ}\text{C}$) ซึ่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของการนำไฮโดรเจนไปใช้เป็นพลังงานในภาคอุตสาหกรรมนั้นแบ่งตามช่วงเวลา คือ (1) การเตรียมความพร้อมสำหรับช่วงถัดไป (immediate next steps) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2020 - 2022 (2) การขยายขนาด (early scale-up) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2023 - 2025 (3) ความหลากหลาย (diversification) ระยะเวลา ปี ค.ศ. 2026 - 2030 และ (4) การใช้อย่างแพร่หลาย (broad rollout) ระยะเวลาหลัง ปี ค.ศ. 2030

2.2.2 โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคอุตสาหกรรม ของประเทศสหราชอาณาจักร

UK Hydrogen Strategy ซึ่งเป็นกรอบแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจไฮโดรเจนของประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งมีการวางแผนที่นำทางไฮโดรเจน (hydrogen roadmap) (รูปที่ 2.8) โดยมีการเตรียมพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาการใช้ไฮโดรเจนเพื่อมุ่งสู่การใช้เชิงพาณิชย์ แบ่งเป็น 4 ช่วงระยะเวลาดังนี้

- ช่วงต้นของปี 2020 (พ.ศ. 2565 - 2567) จะเน้นการเชื่อมต่อการส่งไฮโดรเจนโดยตรงจากผู้ผลิตไปถึงผู้ใช้
- ช่วงกลางของปี 2020 (พ.ศ. 2568 - 2570) จะเริ่มพัฒนาระบบท่อส่งก๊าซไฮโดรเจนเป็นกลุ่มขนาดเล็ก (small-scale cluster) และยังมีการขนส่งด้วยรถบรรทุกรวมทั้งมีการติดตั้ง ระบบกักเก็บไฮโดรเจนขนาดเล็ก
- ช่วงปลายของปี 2020 (พ.ศ. 2571 - 2573) เริ่มพัฒนาระบบท่อส่งก๊าซขนาดใหญ่ แหล่งกักเก็บไฮโดรเจนขนาดใหญ่ และการรวมเข้ากับระบบก๊าซธรรมชาติ
- ช่วงกลางของปี 2030 เป็นต้นไป (พ.ศ. 2578 เป็นต้นไป) มีการพัฒนาระบบเครือข่ายท่อส่งก๊าซไฮโดรเจนระดับภูมิภาค หรือระดับชาติ พร้อมทั้งมีระบบกักเก็บไฮโดรเจนขนาดใหญ่ที่รวมการกักเก็บคาร์บอนด้วย

2.2.2.1 ภาคการผลิตไฟฟ้า

จากเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน Energy White Paper สหราชอาณาจักรตั้งเป้าที่จะปลอดคาร์บอนด้วยระบบกำลังผลิตไฟฟ้าที่เชื่อถือได้และมีราคาต่ำ ภายในปี พ.ศ. 2593 โดยไฮโดรเจนคาร์บอนต่ำจะมีบทบาทสำคัญในการผลิตพลังงานที่ปลอดคาร์บอนในอนาคตอันใกล้ โดยไฮโดรเจนมีบทบาทสำคัญ 2 ประการในระบบไฟฟ้า คือ การผลิตไฟฟ้าที่ยืดหยุ่นได้ (flexible power generation) และความยืดหยุ่นของระบบผ่านอิเล็กทรอนิกส์และการจัดเก็บ (system flexibility through electrolysis and storage)

2.2.2.2 ภาคอุตสาหกรรม

จากรายงาน Industrial Decarbonisation Strategy ได้ตั้งเป้าหมายในด้านการใช้พลังงานของภาคอุตสาหกรรมไว้ว่า จะมีการใช้เชื้อเพลิงที่มีการปลดปล่อยคาร์บอนต่ำ ซึ่งรวมถึงเชื้อเพลิงไฮโดรเจน พลังงานชีวภาพ พลังงานไฟฟ้าด้วยประมาณ 20 TWh ต่อปี ในปี พ.ศ. 2573

2.2.3 โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคอุตสาหกรรม ของประเทศญี่ปุ่น

The Strategic Road Map for Hydrogen and Fuel Cells โดย Ministry of Economy, Trade and Industry (METI) ประเทศญี่ปุ่น โดยแผนที่นำทางไฮโดรเจนของประเทศญี่ปุ่น แบ่งออกเป็นสามภาคส่วนสำคัญ ได้แก่ การผลิตไฮโดรเจน ภาคขนส่ง และภาคพลังงานไฟฟ้า ไม่ได้กล่าวถึงภาคพลังงานของอุตสาหกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 ภาคการผลิตไฟฟ้า

สำหรับภาคการผลิตไฟฟ้า ได้มีการสนับสนุนการนำไฮโดรเจนไปใช้ในการผลิตไฟฟ้าแทนการใช้ก๊าซธรรมชาติ เพื่อลดคาร์บอนไดออกไซด์ในภาคการผลิตไฟฟ้า ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40 ของการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ทั้งหมดของประเทศญี่ปุ่น

2.3 โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับภาคการขนส่ง

2.3.1 โครงสร้างพื้นฐานของเชื้อเพลิงไฮโดรเจนสำหรับภาคขนส่ง

การสร้างตลาดสำหรับเทคโนโลยียานยนต์ใหม่จำเป็นต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคที่จะเลือกใช้เทคโนโลยี ดังนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการผลิตไฮโดรเจนที่เหมาะสมสำหรับประเทศ ซึ่งต้องพิจารณาควบคู่กับการใช้ไฮโดรเจนในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคอาคารร่วมด้วย เพื่อช่วยลดต้นทุนในการใช้โครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งประเด็นสำคัญคืออัตราการใช้งานโครงสร้างพื้นฐาน

2.3.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไฮโดรเจนสำหรับภาคขนส่งของประเทศสหรัฐอเมริกา

จาก ROAD MAP TO A US HYDROGEN ECONOMY พบว่าการดำเนินงานถูกแบ่งออกเป็น 4 ช่วงเวลา มีเป้าหมายสำคัญ คือ ภายในปี ค.ศ. 2030 จะมีการใช้ไฮโดรเจน 17 ล้านตัน มีจำนวนรถ FCEV ใช้งานอยู่ประมาณ 1.2 ล้านคัน และมีสถานีเติมไฮโดรเจนเพื่อสนับสนุนการใช้งานของรถ FCEV จำนวน 4,300 สถานี

2.3.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไฮโดรเจนสำหรับภาคขนส่งของประเทศสหราชอาณาจักร

ประเทศสหราชอาณาจักรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไฮโดรเจนสำหรับภาคขนส่งไปพร้อมกับภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งระยะเวลาในการพัฒนาเป็น 4 ช่วงเวลา โดยจะเริ่มพัฒนาการเชื่อมต่อการส่งไฮโดรเจนโดยตรงจากผู้ผลิตไปถึงผู้ใช้ ไปสู่ระบบท่อส่งก๊าซไฮโดรเจนเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ระบบท่อส่งก๊าซขนาดใหญ่ และระบบเครือข่ายท่อส่งก๊าซไฮโดรเจนระดับภูมิภาค หรือระดับชาติ พร้อมทั้งมีระบบกักเก็บไฮโดรเจนขนาดใหญ่ ในช่วงกลางของปี ค.ศ. 2030 เป็นต้นไป

2.3.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไฮโดรเจนสำหรับภาคขนส่งของประเทศญี่ปุ่น

วิสัยทัศน์ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสถานีเติมไฮโดรเจนของประเทศญี่ปุ่นเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน โดยตั้งเป้าหมายการสร้างสถานีเติมไฮโดรเจน 160 สถานีในปี ค.ศ. 2020 และ 320 สถานีในปี ค.ศ. 2025 โดยปัจจุบัน (ปี ค.ศ. 2018) มีสถานีเติมไฮโดรเจนทั้งหมดประมาณ 100 สถานี

2.3.5 การวิเคราะห์แนวทางการวางโครงสร้างพื้นฐานของเชื้อเพลิงไฮโดรเจนสำหรับภาคขนส่งสำหรับประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ตำแหน่งที่เหมาะสมของสถานีเติมก๊าซไฮโดรเจนสำหรับรถบรรทุกขนาดใหญ่ ซึ่งพิจารณาจากตำแหน่งที่มีพื้นที่เพียงพอต่อการสร้างสถานี โครงสร้างพื้นฐานเดิมด้านการขนส่งของรถบรรทุก และพฤติกรรมการใช้เส้นทางการขนส่งสินค้าของรถบรรทุกขนาดใหญ่ในปัจจุบัน พบว่า จุดที่มีศักยภาพในการตั้งสถานีเติมเชื้อเพลิงไฮโดรเจนมีทั้งหมด 12 แห่ง ทั่วประเทศ ทั้งหมดอยู่บนเส้นทางหลวงสายหลักและเป็นจุดที่เป็นตำแหน่งของสถานีตรวจสอบน้ำหนักและจุดพักรถบรรทุก (Truck Rest Area) ของกรมทางหลวง

2.4 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040)

จากการพิจารณารูปแบบการใช้งานไฮโดรเจนสำหรับประเทศไทย ควบคู่กับแนวปฏิบัติของต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประเทศไทยควรประกอบด้วย

- 1) โครงข่ายระบบทางท่อสำหรับเชื้อเพลิงผสม: เพื่อใช้ในการขนส่งเชื้อเพลิงผสมระหว่างไฮโดรเจนและก๊าซธรรมชาติไปยังกลุ่มผู้ใช้ในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคอุตสาหกรรม
- 2) ระบบจัดเก็บ ขนส่ง และสถานีเติมไฮโดรเจน: ควรมีการพัฒนาระบบจัดเก็บและขนส่งไฮโดรเจนในรูปแบบอื่นนอกจากระบบท่อ เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของกลุ่มผู้ใช้ที่ตั้งอยู่นอกแนวท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ในส่วนของสถานีเติมไฮโดรเจนนั้น อาจเน้นไปที่ยานพาหนะในกลุ่มรถบรรทุกและรถโดยสารที่เดินทางระยะไกล (heavy-duty long-haul vehicle)

นอกจากนี้ จากแนวโน้มการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนของหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ทำให้มีการคาดการณ์ว่าในอนาคตจะมีการซื้อขายไฮโดรเจนระหว่างประเทศเช่นเดียวกับน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขนส่งไฮโดรเจนระหว่างประเทศด้วย

- 3) โครงสร้างพื้นฐานรองรับไฮโดรเจนสีเขียวในระยะยาว: แม้ในภาพรวมของการใช้ไฮโดรเจนในภาคพลังงานจะได้รับกล่าวถึงว่าเป็นพลังงานสะอาดโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับพลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล หากแต่เมื่อพิจารณาถึงการเตรียมความพร้อมสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (net-zero GHG emissions) และก้าวไปสู่พลังงานสะอาดที่แท้จริงและยั่งยืนนั้น ประเทศไทยควรพิจารณาถึงการผลักดันให้มีการใช้ไฮโดรเจนสีเขียวซึ่งเป็นไฮโดรเจนที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน จึงควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐานสำหรับไฮโดรเจนสีเขียวด้วย

ที่ปรึกษาฯ ได้จัดทำกลยุทธ์/มาตรการสำคัญของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: กลยุทธ์/มาตรการสำคัญของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022-2030	2031-2040	2041-2050
1 พัฒนาโครงข่ายระบบท่อสำหรับเชื้อเพลิงผสม	✓	✓		ด้านเศรษฐกิจ					
				ความเป็นไปได้ด้านเทคนิค ความคุ้มค่า และผลกระทบของการนำไฮโดรเจนผสมในระบบท่อก๊าซปัจจุบัน	โครงการศึกษาศักยภาพและความคุ้มค่าของการนำไฮโดรเจนผสมในระบบท่อก๊าซธรรมชาติในปัจจุบัน	ปตท.	○		
					โครงการนำร่องเพื่อทดสอบการนำไฮโดรเจนผสมในระบบท่อก๊าซ	ปตท.	○		
				ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของเชื้อเพลิงผสมในระบบท่อ	โครงการศึกษาคุณสมบัติ ค่าความร้อน และ wobbie index ของเชื้อเพลิงผสมในระบบท่อ	ปตท.	○		
				แผนพัฒนาโครงข่ายท่อสำหรับเชื้อเพลิงผสมในอนาคต	โครงการจัดทำแผนพัฒนาและแผนการลงทุนโครงข่ายระบบท่อสำหรับเชื้อเพลิงผสม	ปตท.	○		
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย และคุณภาพบริการ	โครงการจัดทำมาตรฐานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย และคุณภาพบริการ อันเป็นผลจากการนำไฮโดรเจนผสมในระบบท่อ	กกพ.	○		
ผลกระทบและแนวทางการบรรเทาผลกระทบจากการก่อสร้างและการดำเนินงาน	ประเมินผลกระทบจากการก่อสร้างและดำเนินงาน (เช่น EIA, EHIA)	สผ.	○						

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022-2030	2031-2040	2041-2050
				ระบบติดตามเฝ้าระวังด้านความปลอดภัย และมาตรการบรรเทาผลกระทบต่อชุมชน	โครงการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล	กกพ.		○	○
				การพัฒนาศักยภาพบุคคลากร	โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจและสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ	กกพ.	○	○	○
2 พัฒนาระบบจัดเก็บ ขนส่ง และสถานีเติม ไฮโดรเจน			✓	ระบบจัดเก็บ และขนส่ง ไฮโดรเจน	ด้านเศรษฐกิจ				
					ความเป็นไปได้ด้านเทคนิคและความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ทางการเงินของธุรกิจจัดเก็บและขนส่งไฮโดรเจน	สนพ.	○		
					แผนบริหารจัดการการจัดเก็บและการกระจายตัวของระบบจัดเก็บและขนส่งไฮโดรเจน	ธพ.	○		
					ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม				
					มาตรฐานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย และคุณภาพบริการ	ธพ.	○		
					กฎหมายและกฎระเบียบในการกำกับ	ธพ.	○		

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา			
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022-2030	2031-2040	2041-2050	
				สถานีเติม ไฮโดรเจน	ด้านเศรษฐกิจ					
					รูปแบบธุรกิจของ สถานีเติม ไฮโดรเจนที่ เหมาะสม	โครงการศึกษารูปแบบธุรกิจและความ เป็นไปได้ของสถานีเติมไฮโดรเจน	สนพ.	○		
					แผนพัฒนาสถานี เติมไฮโดรเจนให้ ครอบคลุม กลุ่มเป้าหมาย	โครงการจัดทำแผนพัฒนาสถานีเติม ไฮโดรเจน	ธพ.	○		
					ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
					มาตรฐานด้าน วิศวกรรม ความ ปลอดภัย และ คุณภาพบริการ	โครงการพัฒนามาตรฐานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย และคุณภาพบริการ	ธพ.	○		
					กฎหมายและ กฎระเบียบในการ กำกับ และส่งเสริม การแข่งขันใน กิจการสถานี บริการไฮโดรเจน	โครงการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ ในการกำกับ และส่งเสริมการแข่งขันใน กิจการสถานีบริการไฮโดรเจน	ธพ.	○		

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022-2030	2031-2040	2041-2050
3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ green H2	✓	✓	✓	ความเป็นไปได้ด้านเทคนิคและการเงิน	โครงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค ความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ทางการเงินของการพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้ารองรับการผลิตไฮโดรเจนจากพลังงานหมุนเวียน	กฟผ.	○		
				โครงข่ายระบบไฟฟ้ารองรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน	โครงการจัดทำแผนพัฒนาและปรับปรุงโครงข่ายระบบไฟฟ้ารองรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน	กฟผ.		○	
4. โครงสร้างพื้นฐานรองรับการขนส่งระหว่างประเทศ	✓	✓	✓	รูปแบบการขนส่งและความเป็นไปได้สำหรับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานรองรับการนำเข้า/ส่งออก H2	โครงการศึกษารูปแบบการขนส่งระหว่างประเทศที่เหมาะสม	ธพ.	○		
					โครงการศึกษาความเป็นไปได้สำหรับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานรองรับการนำเข้าและส่งออก H2	ธพ.	○		

หมายเหตุ

กกพ.: สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

กฟผ.: การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ธพ.: กรมธุรกิจพลังงาน

ปตท.: บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

สนพ.: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

สน.: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4.1 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภาคผลิตไฟฟ้า

แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภาคผลิตไฟฟ้า ได้แก่

1. การพัฒนาโครงข่ายระบบท่อ สำหรับเชื้อเพลิงผสมเพื่อรองรับการขนส่งเชื้อเพลิงผสมระหว่างก๊าซธรรมชาติและไฮโดรเจน โดยสามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รองรับไฮโดรเจนสีเขียว โดยสามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ
3. โครงสร้างพื้นฐานรองรับการขนส่งระหว่างประเทศ โดยสามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ

2.4.2 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรม

แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภาคอุตสาหกรรมในกรณีกลุ่มอุตสาหกรรมที่อยู่ตามแนวท่อก๊าซธรรมชาติ จะมีลักษณะเช่นเดียวกับแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภาคผลิตไฟฟ้า ดังนี้

1. การพัฒนาโครงข่ายระบบท่อสำหรับเชื้อเพลิงผสมเพื่อรองรับการขนส่งเชื้อเพลิงผสมระหว่างก๊าซธรรมชาติและไฮโดรเจน โดยสามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
2. พัฒนาระบบจัดเก็บ ขนส่ง และสถานีเติมไฮโดรเจน
  - 2.1 ระบบจัดเก็บและขนส่งไฮโดรเจน สามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
  - 2.2 สถานีเติมไฮโดรเจน สามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รองรับไฮโดรเจนสีเขียวสามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
4. โครงสร้างพื้นฐานรองรับการขนส่งระหว่างประเทศ สามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ

2.4.3 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภาคขนส่ง

แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภาคขนส่ง ดังนี้

1. พัฒนาระบบจัดเก็บ ขนส่ง และสถานีเติมไฮโดรเจน
  - 1.1 ระบบจัดเก็บและขนส่งไฮโดรเจน สามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
  - 1.2 สถานีเติมไฮโดรเจน สามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รองรับไฮโดรเจนสีเขียวสามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. โครงสร้างพื้นฐานรองรับการขนส่งระหว่างประเทศ สามารถพิจารณาตามมิติด้านเศรษฐกิจ

3. จัดทำแนวทางการเพิ่มศักยภาพการดำเนินการเชิงพาณิชย์ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทานของการใช้งานไฮโดรเจนในภาคพลังงานที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง

ที่ปรึกษา ดำเนินการจัดทำแนวทางการเพิ่มศักยภาพการดำเนินการเชิงพาณิชย์ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทานของการใช้งานไฮโดรเจนในภาคพลังงานที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง สอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.2 โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 แนวโน้มการใช้งานไฮโดรเจนในประเทศไทยในอนาคต (ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง)

3.1.1 การใช้งานไฮโดรเจนในประเทศไทยในปัจจุบัน

1. การใช้งานในภาคการผลิตไฟฟ้า

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้จัดทำโครงการนำร่องหรือโครงการต้นแบบโรงไฟฟ้าเซลล์เชื้อเพลิงไฮโดรเจนแห่งแรกในประเทศไทย โดยโรงไฟฟ้าลำตะคองชลภาวัฒนา เป็นโรงไฟฟ้าแห่งแรกในประเทศไทยที่มีการใช้เซลล์เชื้อเพลิงไฮโดรเจนในการผลิตไฟฟ้า โดยใช้รูปแบบระบบกักเก็บพลังงานด้วยเซลล์เชื้อเพลิงร่วมกับพลังงานลม (wind hydrogen hybrid system)

2. การใช้งานในภาคอุตสาหกรรม

การใช้งานไฮโดรเจนในภาคอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมเคมีและปิโตรเคมี อุตสาหกรรมผสมโลหะ อุตสาหกรรมงานเชื่อม/ตัดพลาสมา หรือการเชื่อมสแตนเลสแบบ gas metal arc welding (gmaw) และ gas tungsten arc welding (gtaw) อุตสาหกรรมสารกึ่งตัวนำ (semiconductors) อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมแก้ว

3. การใช้งานในภาคการขนส่ง

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการใช้ไฮโดรเจนในภาคขนส่ง ยกเว้นใช้ในโครงการสาธิตและงานวิจัย

3.1.2 การใช้งานแอมโมเนีย

ปัจจุบันมีการใช้งานแอมโมเนีย ในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคพลังงาน

3.1.3 แนวโน้มการใช้ไฮโดรเจนในอนาคตของประเทศไทย

แนวโน้มการใช้ไฮโดรเจนในอนาคตของประเทศไทยจะถูกนำไปใช้ในภาคการผลิตไฟฟ้า ซึ่งมีแนวโน้มการใช้งานสูงสุด ถัดมาเป็นภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง

3.1.4 การวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ (cost-benefit analysis)

แนวทางการวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ (cost-benefit analysis) จะดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงลึกกับผู้ประกอบการที่ผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย รวมถึงแนวโน้มของผู้ใช้งานไฮโดรเจนในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการประกอบการพิจารณาจัดทำแนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทยในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040)

3.1.4.1 ต้นทุนไฮโดรเจนจากเทคโนโลยีต่าง ๆ

ต้นทุนของการผลิตไฮโดรเจนในทุกวิธีการผลิตจะประกอบด้วย ต้นทุนการผลิต, ต้นทุนของการทำให้เป็นของเหลว, ต้นทุนของการขนส่ง (ทางเรือ, ทางท่อ, ทางรถบรรทุก) โดยต้นทุนของการผลิตจะถูกแบ่งออกตามประเภทของไฮโดรเจน

3.1.4.2 ต้นทุนของการขนส่งก๊าซธรรมชาติผสมไฮโดรเจนและก๊าซธรรมชาติของประเทศไทย

จากกรณีศึกษาโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน พบว่า ต้นทุนการขนส่งก๊าซธรรมชาติผสมไฮโดรเจนในระยะไม่เกิน 50 กิโลเมตรจากสถานีบริการแบบสถานีแม่ มีการผันแปรเพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนการผสมไฮโดรเจนที่ 5%, 10%, 15% และ 20% พบว่าต้นทุนของการขนส่งเท่ากับ 1.1850, 1.2427, 1.3063 และ 1.3768 บาทต่อกิโลกรัมก๊าซผสม (NG&H₂) ตามลำดับ

3.1.4.3 ต้นทุนการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สำหรับการใช้ก๊าซผสม (NG&H₂) มาเป็นเชื้อเพลิง ในภาคพลังงาน ไฟฟ้าและอุตสาหกรรม

จากการศึกษาโครงการแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนจะพิจารณาการผสมไฮโดรเจนในอัตราส่วนไม่เกิน 20% โดยการผสมของไฮโดรเจนเป็นแบบขั้นบันได ได้แก่ 5%, 10%, 15% และ 20% โดยปริมาตร พบว่า ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมที่นำก๊าซผสม (NG&H₂) ในอัตราส่วนไม่เกิน 20% ไปใช้เป็นเชื้อเพลิงความร้อนทดแทนก๊าซปิโตรเลียมเหลวและน้ำมันเตาให้กับหม้อไอน้ำ จะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือระบบรวมถึงอุปกรณ์ โดยต้นทุนในการเปลี่ยนจากก๊าซปิโตรเลียมเหลวและน้ำมันเตาเป็นก๊าซผสมจะมีต้นทุนรวม 4.55 ล้านบาท

3.1.4.4 การวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐศาสตร์และการเงิน

ภาคพลังงานไฟฟ้า

โดยในภาคพลังงานไฟฟ้าจากโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนได้ทำการวิเคราะห์ใน 2 รูปแบบ คือ การวิเคราะห์ผลกระทบต่อระบบผลิตไฟฟ้าทั้งหมดโดยจะทำการทดลองการจัดทำตัวอย่าง แผนการจัดหากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศโดยที่ปรึกษาฯ (PDP2022-ERI.rev1) และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐศาสตร์และการเงินของการนำไฮโดรเจนไปใช้ในภาคพลังงานในรูปแบบที่ 2

ภาคพลังงานความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม

จากกรณีศึกษาโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน พบว่า การนำก๊าซผสมมาใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมตามแนวท่อส่งก๊าซธรรมชาติที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอยู่นั้น ไม่ก่อให้เกิดความคุ้มค่าในแง่ทางเศรษฐศาสตร์หรือทางการเงิน แต่ในกรณีโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในระยะ 50 กิโลเมตร ตามแนวท่อก๊าซและมีสถานีแม่ จะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในแง่ทางเศรษฐศาสตร์และทางการเงิน รวมถึงมีระยะเวลาคืนเงินระหว่าง 2.52 ถึง 3.04 ปี

ภาคขนส่ง

จากการวิเคราะห์กรณีศึกษาโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน ได้เลือกรถยนต์ส่วนบุคคลกลุ่ม mid-size car โดยใช้ Toyota mirai เป็นตัวแทนของรถกลุ่ม FCEV และ Tesla Model 3 เป็นตัวแทนรถกลุ่ม BEV ในปัจจุบัน พบว่า ต้นทุนของ

การเป็นเจ้าของรถยนต์ FCEV มีค่าประมาณ 610 บาทต่อ 100 กิโลเมตร สำหรับการใช้ไฮโดรเจนจากกลุ่มที่ผลิตมาจากเชื้อเพลิงฟอสซิล และมีค่าประมาณ 674 บาทต่อ 100 กิโลเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มรถยนต์ BEV ที่มีต้นทุนการเป็นเจ้าของรถยนต์อยู่ที่ 486 บาทต่อ 100 กม. ทำให้รถยนต์ FCEV มีต้นทุนการเป็นเจ้าของที่สูงกว่าประมาณ 26% และ 39% ตามลำดับ

3.1.5 สรุปแนวโน้มการใช้งานไฮโดรเจนในประเทศไทยในอนาคต

จากผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้เชิงเทคนิค ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์และการเงิน แสดงให้เห็นว่าการใช้งานไฮโดรเจนในภาคพลังงานสำหรับธุรกิจบางประเภทมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดความคุ้มค่าในการดำเนินการในอนาคต โดยผลการวิเคราะห์จากการเก็บข้อมูลเชิงลึกกับผู้ประกอบการที่ผลิตไฮโดรเจนในประเทศ และความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะสามารถนำมากำหนดแนวทางมาตรการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนในประเทศไทยที่เหมาะสมในอนาคตทั้งในระยะสั้น-ปานกลาง

3.2 แนวโน้มเทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทยในอนาคต

3.2.1 เทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจน

กระบวนการผลิตไฮโดรเจนสามารถแบ่งได้เป็น 4 เทคโนโลยีหลัก ๆ ได้แก่ กระบวนการความร้อน (thermal process) กระบวนการไฟฟ้าเคมี (electrolysis) กระบวนการทางชีวเคมี (biochemical process) และ กระบวนการการสังเคราะห์ด้วยแสง (photocatalytic)

3.2.2 กระบวนการแยกไฮโดรเจนออกจากแก๊สผสม

กระบวนการแยกไฮโดรเจนออกจากแก๊สผสม เพื่อให้ได้ไฮโดรเจนที่มีความบริสุทธิ์ มี 3 วิธี คือ การดูดซับแบบเปลี่ยนสลับความดัน (pressure swing adsorption, PSA) การแยกโดยการกลั่นที่อุณหภูมิต่ำ (cryogenic distillation) และการแยกด้วยเมมเบรน (membrane separation)

3.2.3 เทคโนโลยีการผลิตแอมโมเนีย

กระบวนการผลิตแอมโมเนีย มี 2 กระบวนการหลัก คือ กระบวนการฮาร์เบอร์ (Harber-Bosch ammonia synthesis) และกระบวนการไฟฟ้าเคมี (Electrochemical ammonia synthesis)

3.2.4 เทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันผู้ผลิตและจำหน่ายไฮโดรเจนในประเทศไทย มี 6 บริษัท คือ บริษัท บางกอกอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด บริษัท แอร์ลิควิด (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ลินด์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) บริษัท แอร์โปรดักส์ อินดัสตริย จำกัด บริษัท แพรกซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

3.2.5 ศักยภาพในการผลิตไฮโดรเจนในอนาคตของประเทศไทย

ศักยภาพการผลิตไฮโดรเจนในอนาคตของประเทศไทยนั้น จะประกอบไปด้วยการผลิตไฮโดรเจนจากก๊าซธรรมชาติด้วยวิธีการรีฟอร์มมิงแบบมีการไม่ดักจับคาร์บอนซึ่งจะเป็นไฮโดรเจนสีเทา (grey hydrogen) และแบบที่มีการดักจับคาร์บอนซึ่งจะเป็นไฮโดรเจนสีฟ้า (blue hydrogen) นอกจากนี้ยังสามารถผลิตไฮโดรเจนจากพลังงานหมุนเวียน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ ชีวมวล ลม และน้ำ ซึ่งเป็นไฮโดรเจนสีเขียว

จากผลการศึกษาแนวโน้มการใช้งานไฮโดรเจนในอนาคตของภาคการผลิตไฟฟ้าและอุตสาหกรรม ทำให้ทราบถึงปริมาณความต้องการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคการผลิตไฟฟ้าและอุตสาหกรรมจากสัดส่วนการผสม

ไฮโดรเจน 25% 50% และ 75% โดยปริมาตร ระหว่างปี พ.ศ. 2569-2593 ในขณะเดียวกันเมื่อตรวจสอบปริมาณก๊าซธรรมชาติจากแผนบริหารจัดการก๊าซธรรมชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 และที่มีแผนจัดหาเพิ่มเติมที่ยืนยันแล้วในปี พ.ศ. 2569-2589 พบว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2569-2574 และ พ.ศ. 2584-2590 จะมีปริมาณเหลือพอที่จะนำมาผลิตไฮโดรเจนสีเทาหรือสีฟ้าด้วยกระบวนการรีฟอร์มมิ่ง ซึ่งจะถือเป็นศักยภาพการผลิตไฮโดรเจนของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี พ.ศ. 2575-2583 จะไม่มีปริมาณก๊าซธรรมชาติเหลือพอที่จะนำมาผลิตไฮโดรเจนได้ซึ่งต้องทำการผลิตไฮโดรเจนสีเขียวจากพลังงานหมุนเวียนที่มีอยู่ในประเทศหรือนำเข้าจากต่างประเทศ

3.2.6 เปรียบเทียบศักยภาพการใช้และการผลิตไฮโดรเจนในอนาคตของประเทศไทย

ที่ปรึกษาฯ ทำการเปรียบเทียบศักยภาพการใช้และการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทยเพื่อให้เห็นภาพสำหรับการจัดหาหรือส่งเสริมการใช้และผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของทางรัฐบาลที่มีเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนให้ได้ในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) โดยแบ่งออกเป็น 3 กรณี ผสมไฮโดรเจนในสัดส่วนสูงสุด 25% 50% และ 75% โดยปริมาตร พบว่า ศักยภาพในการผลิตไฮโดรเจนสีเทาหรือสีฟ้า นั้นมีปริมาณเพียงพอในบางช่วงเวลาเท่านั้น จึงจำเป็นต้องเตรียมการในการจัดหาไฮโดรเจนมาเพิ่มเติม (additional hydrogen) ในช่วงดังกล่าวโดยการส่งเสริมการผลิตไฮโดรเจนในประเทศจากพลังงานหมุนเวียนหรือนำเข้าไฮโดรเจนจากต่างประเทศ

3.2.7 สรุปแนวโน้มเทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทยในอนาคต

เนื่องจากประเทศไทยมีก๊าซธรรมชาติที่เหลือใช้ในประเทศ ดังนั้นแนวโน้มเทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทยในอนาคตจะเป็นเทคโนโลยีรีฟอร์มมิ่งเป็นหลักทั้งที่มีการดักจับคาร์บอนเป็นไฮโดรเจนสีฟ้า (blue hydrogen) และไม่มีการดักจับคาร์บอนที่เป็นไฮโดรเจนสีเทา (grey hydrogen) น่าจะสามารถเป็นแกนหลักสำหรับการผลิตไฮโดรเจนในระยะสั้นถึงระยะกลาง นอกจากนี้ยังมีการผลิตไฮโดรเจนสีเขียวจากเทคโนโลยีพลังงานหมุนเวียน (green hydrogen) ที่ผู้ประกอบการได้เริ่มให้ความสนใจเพื่อตอบสนองหรือสนับสนุนนโยบายการลดก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน และหากยังมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการใช้งานในประเทศก็สามารถนำเข้าไฮโดรเจนมาเพิ่มเติม (additional hydrogen) ที่เป็นไฮโดรเจนสีฟ้าหรือสีเขียวมาจากต่างประเทศได้ อย่างไรก็ตามปัจจุบันผู้ผลิตไฮโดรเจนเพื่อใช้ในภาคพลังงานยังมีปริมาณค่อนข้างน้อย ดังนั้นผลการวิเคราะห์จากการเก็บข้อมูลเชิงลึกกับผู้ประกอบการที่ผลิตไฮโดรเจนในประเทศ ในด้านเทคโนโลยีและกำลังการผลิต และความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะสามารถนำมากำหนดแนวทางมาตรการส่งเสริมการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทยที่เหมาะสมในอนาคตทั้งในระยะสั้น-ปานกลางได้

3.3 ผลการเก็บข้อมูลเชิงลึกในรูปแบบสัมภาษณ์

ผลการเก็บข้อมูลเชิงลึกได้มาจากการสัมภาษณ์ข้อมูล ประกอบด้วย

- ด้านการผลิตไฮโดรเจน ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจน ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เป็นต้น
- ด้านผู้ใช้ไฮโดรเจน ได้แก่ แรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานไฮโดรเจน ปัญหา/อุปสรรค เป็นต้น

โดยได้ทำการสัมภาษณ์กับผู้ประกอบการผลิตไฮโดรเจน ผู้ประกอบการที่มีแนวโน้มในการใช้ไฮโดรเจนในอนาคต หน่วยงานภาครัฐ และ ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า เทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนในปัจจุบัน ได้แก่ PSA และ SMR ควรมีการส่งเสริมตลาดไฮโดรเจน มีการจัดทำแผนที่นำทาง (Road map) และภาครัฐควรจัดทำแผนนโยบายเพื่อการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจน

3.4 แนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย ในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) และ ระยะยาว (ค.ศ. 2041-2070)

3.4.1 แนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนในประเทศไทย

แนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนในประเทศไทย เพื่อสนับสนุนการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ โดยคำนึงถึงบริบทด้านพลังงาน ควบคู่ไปกับด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะความจำเป็นในการลดก๊าซเรือนกระจก โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

3.4.2 แนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย

แนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตไฮโดรเจนประเภทต่างๆ ต่อการนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ โดยคำนึงถึงบริบทด้านพลังงาน ควบคู่ไปกับด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะความจำเป็นในการลดก๊าซเรือนกระจก โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2: แนวทางทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนในประเทศไทย

กลยุทธ์/ มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
มาตรการด้าน การสนับสนุน การศึกษา การ ทำวิจัย				ด้านเศรษฐกิจ					
	✓	✓	✓	ทราบถึงต้นทุนที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีการผสมไฮโดรเจนลงในเส้นท่อก๊าซธรรมชาติ	โครงการศึกษาผลกระทบของการผสมไฮโดรเจนลงในเส้นท่อก๊าซธรรมชาติ	สนพ.	○		
	✓			ทราบถึงต้นทุนต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับเครื่องผลิตไฟฟ้า และ ความคุ้มค่าทางธุรกิจเมื่อใช้ไฮโดรเจนผสมกับก๊าซธรรมชาติ เป็นเชื้อเพลิง ที่ระดับต่างๆ	โครงการศึกษาความคุ้มค่าทางธุรกิจ เมื่อใช้ไฮโดรเจนที่ผสมก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงที่ระดับต่างๆ ในภาคการผลิตไฟฟ้า	สนพ.	○		
	✓			ทราบถึงความคุ้มค่าทางธุรกิจของการผลิตไฟฟ้า โดยเทคโนโลยี SOFC (Solid oxide fuel cell)	โครงการศึกษาความคุ้มค่าทางธุรกิจของการผลิตไฟฟ้า ด้วยเทคโนโลยี SOFC (Solid oxide fuel cell)	สนพ.	○		
		✓		ทราบถึงต้นทุนที่จะเกิดขึ้นกับการปรับปรุงเครื่องจักร และการดูแลรักษา และความคุ้มค่าทางธุรกิจเมื่อเปลี่ยนมาใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจน ที่ระดับต่างๆ	โครงการศึกษาต้นทุนของการเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร และความคุ้มค่าทางธุรกิจ เมื่อเปลี่ยนมาใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจน ที่สัดส่วนต่างๆ	กระทรวงอุตสาหกรรม	○		
			✓	ทราบถึงต้นทุนในด้านการขนส่งเชื้อเพลิงไฮโดรเจนด้วยวิธีการต่างๆ ไปยังเขตอุตสาหกรรมสำคัญต่างๆ ของประเทศ	โครงการศึกษาต้นทุนในด้านการขนส่งเชื้อเพลิงไฮโดรเจน ด้วยวิธีการต่างๆ ไปยังเขตอุตสาหกรรมสำคัญต่างๆ ของประเทศ	กระทรวงอุตสาหกรรม	○		

กลยุทธ์/ มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
			✓	ทราบถึงต้นทุนและความคุ้มค่าทางธุรกิจในการเปลี่ยนแปลงจากยานยนต์ Heavy duty ที่ใช้เชื้อเพลิงแบบเผาไหม้ภายในเป็นระบบ FCEV	โครงการศึกษาต้นทุนและความคุ้มค่าทางธุรกิจในการเปลี่ยนแปลงยานยนต์ Heavy duty ที่ใช้เชื้อเพลิงแบบเผาไหม้ภายใน เป็น ระบบ FCEV	กระทรวงคมนาคม	○		
	ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม								
	✓	✓	✓	ทราบถึงพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็น Hydrogen valley	โครงการศึกษาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการก่อตั้งโครงการ Hydrogen valley	สนพ.	○		
	✓	✓	✓	ทราบถึงความต้องการแรงงานที่มีทักษะในด้านที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน ที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต	โครงการศึกษาความต้องการแรงงานที่มีทักษะในด้านที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจนที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต	กระทรวงแรงงาน	○		
	✓			ทราบถึงแรงกดดันที่มีต่อค่าไฟฟ้า เมื่อต้นทุนการผลิตไฟฟ้าที่เปลี่ยนไป เมื่อมีการใช้ไฮโดรเจนผสมกับก๊าซธรรมชาติที่ระดับต่างๆ	โครงการศึกษาผลกระทบของการใช้ไฮโดรเจนผสมกับก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า ที่มีต่อ ค่าไฟฟ้า	สนพ.	○		
มาตรการทางการเงินและการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการ	ด้านเศรษฐกิจ								
	✓	✓	✓	นโยบายอุดหนุนราคาไฮโดรเจนเพื่อให้ราคาไฮโดรเจนลดลงจนสามารถแข่งขันกับเชื้อเพลิงประเภทอื่นได้	โครงการศึกษาเพื่อจัดทำนโยบายด้านการอุดหนุนราคาไฮโดรเจน	สนพ.		○	○
	✓	✓	✓	นโยบายกองทุนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชน ให้มี	โครงการศึกษาเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง	สนพ. / กระทรวง		○	

กลยุทธ์/ มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
				การปรับเปลี่ยนมาใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจน ด้วยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	เพื่อการใช้งานไฮโดรเจนด้วยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	อุตสาหกรรม			
	✓	✓	✓	นโยบายการให้ส่วนลดทางภาษีแก่ภาคธุรกิจที่สามารถลดการปล่อย CO ₂ จากการใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจน	โครงการศึกษาการจัดทำนโยบายเพื่อให้ส่วนลดทางภาษีแก่ภาคธุรกิจที่สามารถลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจน	กระทรวงการคลัง		○	
	✓	✓	✓	นโยบายกองทุนรับซื้อคาร์บอนเครดิต	โครงการศึกษาเพื่อจัดตั้งกองทุนรับซื้อคาร์บอนเครดิต	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		○	
	✓			นโยบายการให้เงินอุดหนุนและส่วนลดทางภาษีสำหรับภาคเอกชนที่ลงทุนผลิตระบบ SOFC ในประเทศไทย	โครงการศึกษาการจัดทำนโยบายเพื่อให้เงินอุดหนุนและส่วนลดทางภาษีสำหรับภาคเอกชนที่ลงทุนผลิตระบบ SOFC ในประเทศไทย	กระทรวงพาณิชย์ / กระทรวงการคลัง		○	○
	✓			นโยบายอุดหนุนราคารับซื้อไฟฟ้า (Adder) ที่ผลิตจากการใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจน	โครงการศึกษาการจัดตั้งนโยบายอุดหนุนราคารับซื้อไฟฟ้า (Adder) ที่ผลิตจากการใช้เชื้อเพลิงไฮโดรเจน	สนพ.		○	
			✓	นโยบายการลดภาษีนำเข้าและภาษีสรรพสามิต สำหรับยานยนต์ Heavy duty ที่ใช้ระบบ FCEV	โครงการศึกษาเพื่อจัดทำนโยบายการลดภาษีนำเข้าและภาษีสรรพสามิต สำหรับยานยนต์ Heavy duty ที่ใช้ระบบ FCEV	กระทรวงพาณิชย์		○	○
			✓	นโยบายการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับภาคธุรกิจที่ต้องการ	โครงการศึกษาการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สำหรับภาคธุรกิจที่	กระทรวงคมนาคม			○

กลยุทธ์/ มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
				เปลี่ยนจากการใช้ยานยนต์ Heavy duty ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลมาเป็นยานยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV	ต้องการเปลี่ยนจากการใช้ยานยนต์ Heavy duty ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลมาเป็นยานยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV				
			✓	นโยบายการให้เงินอุดหนุนราคายานยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV ที่ผลิตในประเทศ	โครงการศึกษาการจัดทำนโยบายเพื่อให้เงินอุดหนุนราคายานยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV ที่ผลิตในประเทศไทย	กระทรวงคมนาคม		○	
			✓	นโยบายการรับซื้อยานยนต์เก่าที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลจากกิจการที่ต้องการเปลี่ยนมาใช้ยานยนต์ระบบ FCEV	โครงการศึกษาการรับซื้อยานยนต์เก่าที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลจากกิจการที่ต้องการเปลี่ยนมาใช้ยานยนต์ระบบ FCEV	กระทรวงคมนาคม			○
			✓	นโยบายการให้เงินอุดหนุนและส่วนลดทางภาษีสำหรับภาคเอกชนที่ผลิตชิ้นส่วนและส่วนประกอบของระบบ FCEV รวมถึง การประกอบและผลิตรถยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV ในประเทศไทย	โครงการศึกษาการจัดทำนโยบายการให้เงินอุดหนุนและส่วนลดทางภาษีสำหรับภาคเอกชนที่ผลิตชิ้นส่วนและส่วนประกอบของระบบ FCEV รวมถึง การประกอบและผลิตรถยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV ในประเทศไทย	กระทรวงการคลัง / กระทรวงพาณิชย์		○	○
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
	✓	✓	✓	นโยบายการออก Go H2 label เพื่อประโยชน์แก่ภาคธุรกิจ ในการทำแคมเปญด้าน CSR	โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำนโยบายเพื่อออก Go H2 label แก่ภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการทำแคมเปญด้าน CSR	กระทรวงพลังงาน / กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ		○	

กลยุทธ์/ มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
						สิ่งแวดล้อม			
			✓	นโยบายการส่งเสริม การศึกษา เพื่อผลิตแรงงาน ที่มีทักษะด้าน การดูแลรักษา การซ่อมบำรุง ยานยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV ทั้งในระดับ ปวช. ปวส. และ มหาวิทยาลัย	โครงการศึกษาการส่งเสริม การศึกษา เพื่อผลิตแรงงานที่มี ทักษะด้านการดูแลรักษา การซ่อม บำรุง ยานยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV ทั้งในระดับ ปวช. ปวส. และ มหาวิทยาลัย	กระทรวง แรงงาน		○	○
			✓	นโยบายการเพิ่มแรงจูงใจที่มีใช้ ตัวเงินแก่ผู้ใช้อยานยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV เช่น การ อนุญาตให้สามารถบรรทุก น้ำหนักได้มากกว่ายานยนต์ ประเภท ICE และการอนุญาต ให้ยานยนต์ประเภท FCEV สามารถเข้ามาในเขตเมืองได้ ตลอดเวลา	โครงการศึกษา นโยบายการเพิ่ม แรงจูงใจที่มีใช้ตัวเงินแก่ผู้ใช้อยาน ยนต์ Heavy duty ระบบ FCEV เช่น การอนุญาตให้สามารถ บรรทุกน้ำหนักได้มากกว่ายาน ยนต์ประเภท ICE และการ อนุญาตให้ยานยนต์ประเภท FCEV สามารถเข้ามาในเขตเมือง ได้ตลอดเวลา	กระทรวง คมนาคม		○	○
มาตรการพัฒนา กลไกราคาที่มี การพิจารณา เกณฑ์การปล่อย GHG	ด้านเศรษฐกิจ								
	✓	✓	✓	นโยบายการเพิ่มการเก็บภาษี สิ่งแวดล้อม CO2 PM2.5 และ การลดการอุดหนุน และการ เพิ่มการเก็บภาษีเชื้อเพลิง ฟอสซิล	โครงการศึกษาการเพิ่มการเก็บ ภาษีสิ่งแวดล้อม CO2 PM2.5 และ การลดการอุดหนุน และ เพิ่มการ เก็บภาษี เชื้อเพลิงฟอสซิล	กระทรวง ทรัพยากรธรรม ชาติและ สิ่งแวดล้อม / สนพ.			○
	✓	✓	✓	นโยบายการเก็บภาษีนำเข้าต่อ สินค้าที่มี Carbon footprint	โครงการศึกษาการจัดทำนโยบาย การเก็บภาษีนำเข้าต่อสินค้าที่มี Carbon footprint	กระทรวง พาณิชย์			○

กลยุทธ์/ มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
			✓	นโยบายการเพิ่มการเก็บภาษี ยานยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล	โครงการศึกษาการเพิ่มการเก็บ ภาษียานยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล	กระทรวง คมนาคม			○
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
	✓	✓	✓	นโยบายการออก Carbon label เพื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบ ถึง Carbon footprint ของ ผลิตภัณฑ์	โครงการศึกษาการจัดทำนโยบาย การออก Carbon label เพื่อให้ ผู้บริโภคได้ทราบถึง Carbon footprint ของผลิตภัณฑ์	กระทรวง ทรัพยากรธรรม ชาติและ สิ่งแวดล้อม			○
			✓	นโยบายการห้าม การผลิตและ จำหน่ายยานยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิง ฟอสซิล	โครงการศึกษา การห้ามการผลิต และจำหน่ายยานยนต์ที่ใช้ เชื้อเพลิงฟอสซิล	กระทรวง คมนาคม			○

หมายเหตุ

สผ.: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 3: แนวทางทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย

กลยุทธ์ / มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนา รูปแบบธุรกิจ ใหม่				ด้านเศรษฐกิจ					
	✓	✓	✓	ทราบถึงการเพิ่มศักยภาพ และ ลด ต้นทุน การผลิตไฮโดรเจนสีเทา	โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุง ประสิทธิภาพในการผลิตไฮโดรเจนสี เทาเพื่อเพิ่มศักยภาพและลดต้นทุน การผลิต	สนพ.	○		
				ทราบถึงเทคนิค วิธีการเพิ่ม ประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิต ไฮโดรเจนสีเขียว	โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุง ประสิทธิภาพในการผลิตไฮโดรเจนสี เขียว เพื่อเพิ่มศักยภาพและลดต้นทุน การผลิต	สนพ.			○
				ทราบถึงวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพและ ลดต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน หมุนเวียน เพื่อลดต้นทุนการผลิต ไฮโดรเจนสีเขียว	โครงการวิจัยเพิ่มประสิทธิภาพและลด ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน หมุนเวียน	สนพ.		○	
				ทราบถึงประเด็นปัญหา/อุปสรรค การ ผลิตไฮโดรเจนตลอดห่วงโซ่อุปทาน ระยะยาว	โครงการวิเคราะห์ Gap analysis ปัญหา/อุปสรรค ตลอดห่วงโซ่การ ผลิตไฮโดรเจนในระยะยาว	สนพ.	○		
				ทราบถึงความเหมาะสมการผลิต ไฮโดรเจนในแต่ละพื้นที่	โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในเชิง เทคนิค เศรษฐศาสตร์ ของการผลิต ไฮโดรเจนแบบรวมศูนย์ กับ แบบ กระจาย	สนพ.	○		
				ทราบถึงเทคโนโลยี ต้นทุน ความ คุ้มค่าการลงทุนของการจัดเก็บ ไฮโดรเจน	โครงการศึกษาเทคโนโลยีการจัดเก็บ ไฮโดรเจนที่เหมาะสมกับประเทศไทย	สนพ.	○		

กลยุทธ์ / มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
				ทราบถึงเทคโนโลยี ต้นทุน ความ คุ้มค่า การจัดหา และการขนส่ง ไฮโดรเจนภายในประเทศ และ ระหว่างประเทศ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน	โครงการศึกษารูปแบบเทคโนโลยีการ ขนส่งไฮโดรเจนภายในประเทศและ ระหว่างประเทศตลอดห่วงโซ่อุปทาน	สนพ.	○		
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
	✓	✓	✓	ทราบถึงเทคโนโลยีและต้นทุนการดัก จับ การใช้ประโยชน์ และการกักเก็บ คาร์บอน เพื่อเปลี่ยนการผลิต ไฮโดรเจนสีเทาเป็นไฮโดรเจนสีฟ้า	โครงการศึกษาเทคโนโลยีการดักจับ การใช้ประโยชน์ และการกักเก็บ คาร์บอน (CCUS) เพื่อการผลิต ไฮโดรเจนสีฟ้า	สนพ.	○		
				ทราบถึงศักยภาพของเทคโนโลยีการ ผลิตไฮโดรเจนสีเขียว	โครงการศึกษาการผลิตไฮโดรเจนสี เขียวด้วยเทคโนโลยี Electrolysis	สนพ.		○	
พัฒนาตลาด และกลไกการ ซื้อขายคาร์บอน				ด้านเศรษฐกิจ					
	✓	✓	✓	เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการ ในการผลิตไฮโดรเจนสีฟ้า และ ไฮโดรเจนสีเขียว	โครงการศึกษาการจัดทำกลไกราคา คาร์บอนเพื่อการลดก๊าซเรือนกระจก สำหรับการผลิตไฮโดรเจน	สผ. / สนพ.		○	
				ทราบรูปแบบตลาดไฮโดรเจนที่ เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย โดย พิจารณาทั้งมิติด้านเศรษฐศาสตร์ และการลดการปลดปล่อยคาร์บอน	โครงการศึกษาความต้องการใช้ไฮโดรเจน ในประเทศไทยและศักยภาพการผลิต ไฮโดรเจนในประเทศ เพื่อประเมิน รูปแบบตลาดไฮโดรเจนและกลไกทาง ภาษีที่เหมาะสมกับประเทศไทย	สผ. / สนพ.		○	
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
	✓	✓	✓	เพื่อมุ่งไปสู่การผลิตไฮโดรเจนสีฟ้า ไฮโดรเจนสีเขียว และ ตลาดคาร์บอน รวมถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบ	โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การดักจับ การใช้ ประโยชน์ และการกักเก็บคาร์บอน (CCUS) ของประเทศไทย	สผ. / สนพ. / อบก.	○		

กลยุทธ์ / มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022 - 2030	2031 - 2040	2041 - 2050
				ทราบถึงความต้องการแรงงานด้านเทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจน และไฮโดรเจนสีเขียว ในอนาคต	โครงการศึกษาความต้องการแรงงานที่มีทักษะหรือความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนในอนาคต	กระทรวงพลังงาน		○	
มาตรการสนับสนุนด้านการเงินและการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการ				ด้านเศรษฐกิจ					
	✓	✓	✓	นโยบายการให้การสนับสนุนด้านเงินทุน และ แรงจูงใจทางภาษีด้านต่างๆ เพื่อให้ภาคเอกชนลงทุนผลิตไฮโดรเจนด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่	โครงการศึกษานโยบายการให้การสนับสนุนด้านเงินทุน และ แรงจูงใจทางภาษีด้านต่างๆ เพื่อให้ภาคเอกชนลงทุนผลิตไฮโดรเจนด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่	สนพ. / กระทรวงพลังงาน		○	
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
	✓	✓	✓	นโยบายการสนับสนุนด้านเงินทุน แรงจูงใจทางการเงินต่างๆ เพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย	จัดทำข้อตกลงให้การสนับสนุนด้านเงินทุน แรงจูงใจทางการเงินต่างๆ เพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย	สนพ. / กระทรวงพลังงาน	○		

หมายเหตุ

สนพ.: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

สผ.: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อบก.: องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

4. จัดทำแนวทางการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัย ด้านการจัดเก็บ ด้านการขนส่ง และด้านกฎระเบียบในการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง

ที่ปรึกษาฯ ดำเนินการจัดทำแนวทางการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัย ด้านการจัดเก็บ ด้านการขนส่ง และด้านกฎระเบียบในการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง สอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.3 โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 มาตรฐานด้านความปลอดภัย

ที่ปรึกษาฯ ได้ดำเนินการศึกษา รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ จากเอกสาร รายงาน กฎระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศเพิ่มเติมจากโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน พ.ศ. 2564 สำหรับจัดทำมาตรฐานด้านความปลอดภัยของไฮโดรเจนในสถานะก๊าซ ก๊าซอัดความดัน และก๊าซในสภาพของเหลวอุณหภูมิต่ำ ดังนี้

4.1.1 มาตรฐานด้านความปลอดภัยจากต่างประเทศที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับ การผลิต การจัดเก็บ การขนส่ง การจำหน่าย และการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง โดยอ้างอิงจากประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย จีน และระหว่างประเทศ พบว่ามีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 ฉบับ

4.1.2 มาตรฐานด้านความปลอดภัยจากต่างประเทศที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับระบบผลิตไฟฟ้าเซลล์เชื้อเพลิงและรถยนต์ไฟฟ้าเซลล์เชื้อเพลิงที่ครอบคลุมใน ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง โดยอ้างอิงจากประเทศ สหราชอาณาจักร เยอรมนี ญี่ปุ่น และระหว่างประเทศ พบว่ามีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 17 ฉบับ

4.2 มาตรฐานด้านการผลิต

ที่ปรึกษาฯ ได้ดำเนินการศึกษา รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ จากเอกสาร รายงาน กฎระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศเพิ่มเติมจากโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเพื่อส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน พ.ศ. 2564) สำหรับจัดทำมาตรฐานด้านการผลิตไฮโดรเจน โดยอ้างอิงจากประเทศ สหรัฐอเมริกา จีน และระหว่างประเทศ พบว่ามีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ฉบับ

4.3 มาตรฐานด้านการจัดเก็บ

ที่ปรึกษาฯ ได้ดำเนินการศึกษา รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ จากเอกสาร รายงาน กฎระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศเพิ่มเติม โดยอ้างอิงจากประเทศ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และระหว่างประเทศ พบว่ามีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 16 ฉบับ

4.4 มาตรฐานด้านการขนส่งทางรถและทางท่อ

ที่ปรึกษาฯ จะดำเนินการศึกษา รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ จากเอกสาร รายงาน กฎระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศเพิ่มเติม โดยอ้างอิงจากประเทศ สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร และระหว่างประเทศ ดังนี้ ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านการขนส่งทางรถ พบว่า มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ฉบับ และ 2) มาตรฐานด้านการขนส่งทางท่อ พบว่า มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ฉบับ

4.5 มาตรฐานด้านการใช้ไฮโดรเจน

ที่ปรึกษา ได้ดำเนินการศึกษา รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ จากเอกสาร รายงาน ภาวะเทียบ และ มาตรฐานที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศเพิ่มเติม โดยอ้างอิงจากประเทศ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และระหว่างประเทศ เป็นต้น จำนวน 26 ฉบับ

4.6 ภาวะเทียบของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน

4.6.1 ภาวะเทียบของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการดำเนินงาน การจัดเก็บ การขนส่ง และการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์

ภาวะเทียบของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการดำเนินงาน การจัดเก็บ การขนส่ง และการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย 1) ด้านความปลอดภัย มีจำนวน 8 ฉบับ 2) ด้านการผลิต มีจำนวน 5 ฉบับ 3) ด้านการจัดเก็บ มีจำนวน 4 ฉบับ 4) ด้านการขนส่งทางรถและทางท่อ มีจำนวน 5 ฉบับ และ 5) ด้านการใช้ไฮโดรเจน มีจำนวน 2 ฉบับ

ทั้งนี้ จากการเปรียบเทียบกฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจนของไทย และต่างประเทศ ที่ปรึกษา จึงจัดทำข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านความปลอดภัย ประเทศไทยควรมีกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการผลิต เก็บ และใช้ไฮโดรเจนโดยเฉพาะทั้งในสถานะก๊าซและของเหลวรวมถึงอยู่ในตัวกักเก็บไฮโดรเจน และกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยของเซลล์เชื้อเพลิงแบบอยู่กับที่
- ด้านการผลิต ประเทศไทยควรมีการทบทวนกฎหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ไฮโดรเจนภายใต้แรงอัด
- ด้านการจัดเก็บ ประเทศไทยควรมีกฎหมายเกี่ยวกับถังเก็บก๊าซไฮโดรเจนอัดและถังเก็บไฮโดรเจนเหลวแบบเคลื่อนที่และอยู่กับที่รวมถึงการจัดเก็บไฮโดรเจนในตัวกักเก็บ เช่น แอมโมเนีย เมทานอลและเมทิลไซโคลเฮกเซน
- ด้านการขนส่งทางรถและทางท่อ ประเทศไทยควรมีกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งไฮโดรเจนทางท่อ
- ด้านการใช้ ประเทศไทยควรมีกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติก๊าซไฮโดรเจนสำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิง กฎหมายเกี่ยวกับสถานีเติมก๊าซไฮโดรเจนสำหรับยานยนต์ กฎหมายเกี่ยวกับเซลล์เชื้อเพลิง กฎหมายเกี่ยวกับสถานีไฟฟ้าเซลล์เชื้อเพลิง และกฎหมายเกี่ยวกับยานยนต์ไฮโดรเจน

4.6.2 การศึกษาเปรียบเทียบกับภาวะเทียบของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการดำเนินงาน การจัดเก็บ การขนส่ง และการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ กับก๊าซธรรมชาติและก๊าซธรรมชาติเหลว

ภาวะเทียบของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการดำเนินงาน การจัดเก็บ การขนส่ง และการใช้ก๊าซธรรมชาติและก๊าซธรรมชาติเหลว ประกอบด้วย 1) ด้านความปลอดภัย ก๊าซธรรมชาติ มีจำนวน 11 ฉบับ และก๊าซธรรมชาติเหลวนั้น มีจำนวน 7 ฉบับ 2) ด้านการผลิต ก๊าซธรรมชาติ มีจำนวน 11 ฉบับ และก๊าซธรรมชาติเหลวนั้น มีจำนวน 5 ฉบับ 3) ด้านการจัดเก็บ ก๊าซธรรมชาติ มีจำนวน 10 ฉบับ และก๊าซธรรมชาติเหลวมีจำนวน 10 ฉบับ และร่างกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บก๊าซธรรมชาติ

เหลวเพิ่มเติม จำนวน 3 ฉบับ 4) ด้านการขนส่งทางรถและทางท่อ ก๊าซธรรมชาติ มีจำนวน 20 ฉบับ และก๊าซธรรมชาติเหลว มีจำนวน 20 ฉบับ และร่างกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางรถเพิ่มเติม จำนวน 1 ฉบับ และ 5) ด้านการใช้ ก๊าซธรรมชาติ มีจำนวน 18 ฉบับ และก๊าซธรรมชาติเหลว มีจำนวน 1 ฉบับ

ทั้งนี้ จากการเปรียบเทียบกฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน และกฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับก๊าซธรรมชาติและก๊าซธรรมชาติเหลว ที่ปรึกษาฯ จึงจัดทำข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านความปลอดภัย ประเทศไทยควรมี
  - กฎหมายความปลอดภัยของสถานที่ใช้ไฮโดรเจน
  - กฎหมายความปลอดภัยของสถานีบริการไฮโดรเจน
- ด้านการผลิต
  - กฎหมายคุณภาพของไฮโดรเจน
- ด้านการจัดเก็บ ประเทศไทยควรมี
  - กฎหมายเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาไฮโดรเจน
  - กฎหมายเกี่ยวกับกิจการคลังไฮโดรเจน
- ด้านการขนส่งทางรถและทางท่อ ประเทศไทยควรมี
  - กฎหมายถังขนส่งไฮโดรเจน
  - กฎหมายระบบการขนส่งไฮโดรเจนทางท่อ
- ด้านการใช้ ประเทศไทยควรมี
  - กฎหมายส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ในการขนส่งที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง
  - กฎหมายส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง
  - กฎหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง
  - กฎหมายกำกับดูแลผู้ค้าไฮโดรเจน
  - กฎหมายสถานีบริการไฮโดรเจน

4.7 แนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจน ในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040)

ที่ปรึกษาฯ ได้จัดทำร่างแนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจน ในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) สอดคล้องกับภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง โดยมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4: ร่างแนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจน ในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) สอดคล้องกับ ภาควิชาการผลิตไฟฟ้า ภาควิชาอุตสาหกรรม และภาควิชาขนส่ง

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022-2030	2031-2040	2041-2050
1 การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านความ ปลอดภัยในการ ดำเนินงานเกี่ยวกับ ไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ความปลอดภัยในการประกอบ กิจการโรงงานไฮโดรเจน	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการประกอบ กิจการโรงงานไฮโดรเจน	กรอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ สภาพแวดล้อมในการทำงาน เกี่ยวกับไฮโดรเจน	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ สภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับ ไฮโดรเจน	กสร.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ความปลอดภัยของเซลล์เชื้อเพลิง	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับความปลอดภัยของเซลล์เชื้อเพลิง	สมอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ความปลอดภัยของสถานที่ใช้ ไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานที่ใช้ ไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ความปลอดภัยของสถานบริการ ไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานบริการ ไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	กรอ. / กสร. / สมอ. / ธพ.		○	○

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022-2030	2031-2040	2041-2050
2. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านการ ผลิตไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ คุณภาพก๊าซธรรมชาติที่ผสม ไฮโดรเจน	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับคุณภาพก๊าซธรรมชาติที่ผสม ไฮโดรเจน	ปตท.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ไฮโดรเจนภายใต้แรงอัด	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ไฮโดรเจนภายใต้แรงอัด	สมอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ลักษณะและคุณภาพไฮโดรเจน สำหรับยานยนต์	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับลักษณะและคุณภาพไฮโดรเจน สำหรับยานยนต์	ธพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	ปตท. / ธพ.		○	○
3. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านการ จัดเก็บไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ การเก็บรักษาไฮโดรเจน	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับการเก็บรักษาไฮโดรเจน	กรอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ถังเก็บก๊าซไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับถังเก็บก๊าซไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ สถานที่เก็บรักษาไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ กิจการคลังไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับกิจการคลังไฮโดรเจน	ธพ.	○		

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022-2030	2031-2040	2041-2050
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	กรอ. / ธพ.		○	○
4. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านการ ขนส่งไฮโดรเจนทางรถ และทางท่อ	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ การขนส่งวัตถุดิบทางถนน	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับการขนส่งวัตถุดิบทางถนน	ขบ. / กรอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ถังขนส่งไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับถังขนส่งไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ระบบการขนส่งไฮโดรเจนทางท่อ	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับระบบการขนส่งไฮโดรเจนทางท่อ	ธพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	ขบ. / กรอ. / ธพ.		○	○
5. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านการใช้ ไฮโดรเจนในเชิง พาณิชย์	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ เซลล์เชื้อเพลิง	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับเซลล์เชื้อเพลิง	สมอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ ส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของ รถที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง	ขบ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	สมอ.	○		

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022-2030	2031-2040	2041-2050
				รถยนต์ที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง	รถยนต์ที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง				
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับผู้ค้าไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับผู้ค้าไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับสถานีบริการไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับสถานีบริการไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	สมอ./ ธพ. / ปตท. / ขบ.		○	○

หมายเหตุ

กรอ. : กรมโรงงานอุตสาหกรรม

สมอ. : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ธพ. : กรมธุรกิจพลังงาน

กสร. : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ขบ. : กรมการขนส่งทางบก

ปตท. : บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาในหัวข้อ 4.6 ที่ปรึกษาฯ เห็นว่า การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจนดังกล่าวข้างต้นสามารถทำได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถจัดทำแนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจนในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) สอดคล้องกับภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง ดังนี้

4.7.1 แนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านความปลอดภัยในการดำเนินงานเกี่ยวกับไฮโดรเจน ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง

การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจนในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) ด้านความปลอดภัยในการดำเนินงานเกี่ยวกับไฮโดรเจนนั้น ครอบคลุมในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- 1) การทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการประกอบกิจการโรงงานไฮโดรเจน
- 2) การทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับไฮโดรเจน
- 3) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของเซลล์เชื้อเพลิง
- 4) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานที่ใช้ไฮโดรเจน
- 5) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานบริการไฮโดรเจน
- 6) การทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)

4.7.2 แนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านการผลิตไฮโดรเจน ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง

การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจนในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) ด้านการผลิตไฮโดรเจนนั้น ครอบคลุมในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- 1) การทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับคุณภาพก๊าซธรรมชาติที่ผสมไฮโดรเจน
- 2) การทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไฮโดรเจนภายใต้แรงอัด
- 3) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับลักษณะและคุณภาพไฮโดรเจนสำหรับยานยนต์
- 4) การทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)

4.7.3 แนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านการจัดเก็บไฮโดรเจน ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง

การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจนในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) ด้านการจัดเก็บไฮโดรเจนนั้น ครอบคลุมในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- 1) การทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาไฮโดรเจน
- 2) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับถังเก็บก๊าซไฮโดรเจน
- 3) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษาไฮโดรเจน
- 4) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับกิจการคลังไฮโดรเจน
- 5) การทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)

4.7.4 แนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านการขนส่งไฮโดรเจนทางรถและทางท่อ ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง

การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจนในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) ด้านการขนส่งไฮโดรเจนทางรถและทางท่อนั้น ครอบคลุมในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- 1) การทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับการขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางถนน
- 2) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับถังขนส่งไฮโดรเจน
- 3) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับระบบการขนส่งไฮโดรเจนทางท่อ
- 4) การทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)

4.7.5 แนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านการใช้ไฮโดรเจนในเชิงพาณิชย์ ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง

การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจนในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) – ระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) ด้านการใช้ไฮโดรเจนในเชิงพาณิชย์นั้น ครอบคลุมในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- 1) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับเซลล์เชื้อเพลิง
- 2) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง
- 3) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง
- 4) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับผู้ค้าไฮโดรเจน
- 5) การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับสถานบริการไฮโดรเจน
- 6) การทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)

5. จัดทำแนวทางการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง

ที่ปรึกษาฯ ดำเนินการจัดทำแนวทางการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง สอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.4 โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 นโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนของประเทศไทย

ที่ปรึกษาฯ ดำเนินการศึกษา รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ จากเอกสาร/รายงาน/บทความที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย เพื่อสรุปและจัดทำนโยบาย แผนงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนของประเทศไทย คือ

- (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับแรก ที่เริ่มต้นกระบวนการยกร่างกรอบแผนภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักนำทางในการขับเคลื่อนและวางแผนการพัฒนาประเทศ ไปสู่การบรรลุเป้าหมายในมิติต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นรูปธรรม
- แผนงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจกเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยแผนงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญของไทยมีดังนี้
  - แผนงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ (NAMA Roadmap) และแผนงานด้านการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution: NDC)
    - แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี พ.ศ. 2564 - 2573 สาขาพลังงาน
    - แผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2558 – 2579 (Energy Efficiency Plan: EEP2015)
    - แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (Alternative Energy Development Plan: AEDP2015)
    - แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ พ.ศ. 2561 - 2580 (Power Development Plan: PDP2018)
    - แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี พ.ศ. 2564-2573 สาขาคมนาคมขนส่ง

- นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดทำยุทธศาสตร์ระยะยาวการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำของประเทศไทย เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นจากการประชุมร่วมระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงพลังงาน เพื่อหาหรือแนวทางของนโยบายเพื่อการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยในระยะยาว และเพื่อตอบสนองต่อการร่วมมือกับประชาคมโลกในการพยายามควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไม่ให้เกิน 1.5-2 องศาเซลเซียส โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง คือ
  - Thailand Carbon Neutrality

5.2 การส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนในเชิงพาณิชย์ (ภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคการขนส่ง)

5.2.1 ระดับการพัฒนาตลาดไฮโดรเจน

โดยทั่วไปการพัฒนาตลาดไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์มีอยู่ 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 (technology readiness): เป็นระดับเริ่มต้นของการพัฒนาตลาด เกิดขึ้นเมื่อเทคโนโลยีมีความพร้อมในระดับหนึ่งแล้ว ในช่วงนี้การใช้ไฮโดรเจนยังจำกัดอยู่ในตลาดเฉพาะ (niche market) ยังไม่มีการผลิตเชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย

ระดับที่ 2 (market penetration): ในระดับนี้ ผู้ใช้เริ่มคุ้นเคยและมีประสบการณ์ในการใช้งาน นำไปสู่การพัฒนาเพื่อลดต้นทุน

ระดับที่ 3 (market growth): ในระดับนี้ ไฮโดรเจนจะเป็นที่รู้จักและมีการใช้อย่างแพร่หลาย

5.2.2 หลักการจัดทำนโยบายไฮโดรเจน

ในการยกระดับการใช้ไฮโดรเจนจากตลาดเฉพาะกลุ่มไปเป็นการใช้งานเชิงพาณิชย์ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายเพื่อลดอุปสรรคและเจาะตลาด ทั้งนี้ ทบวงการพลังงานหมุนเวียนระหว่างประเทศ (International Renewable Energy Agency: IRENA) ได้ระบุหลักการจัดทำนโยบายด้านไฮโดรเจนซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) การจัดทำยุทธศาสตร์ระดับชาติ 2) การจัดลำดับความสำคัญของนโยบาย 3) การรับประกันแหล่งที่มาของไฮโดรเจน และ 4) ระบบการกำกับดูแลและนโยบายส่งเสริม

5.2.3 ตัวอย่างแนวทางในการจัดทำมาตรการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนในต่างประเทศ

จากแผนที่นำทางการจัดทำมาตรการส่งเสริมไฮโดรเจนสีเขียว (Enabling Measures Roadmap for Green Hydrogen) ที่จัดทำโดยทบวงการพลังงานหมุนเวียนระหว่างประเทศ (International Renewable Energy Agency: IRENA) และสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ที่เสนอมาตรการสำคัญในการผลักดันให้เกิดการใช้ไฮโดรเจนสีเขียวเชิงพาณิชย์ ผ่านนโยบาย มาตรฐาน กฎระเบียบ รวมถึงความร่วมมือและการยอมรับของสาธารณชน ในบริบทของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) และประเทศญี่ปุ่น โดยขั้นตอนในการจัดทำมาตรการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย

- 1) การระบุปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้งานไฮโดรเจน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่
  - (1) ด้านราคา (cost) (2) ด้านอุปสงค์ (demand) (3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)
  - (4) ด้านเทคโนโลยี (technology) (5) ด้านการพัฒนา (pace of development) และ
  - (6) ด้านมาตรฐานและการรับรอง (standards & certification)

- 2) การระบุวัตถุประสงค์สำหรับการก้าวข้ามอุปสรรคต่างๆ
- 3) การระบุมาตรการส่งเสริมที่ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี (2) ด้านมาตรฐานและการรับรอง (3) ด้านตลาดและการเงิน และ (4) ด้านอุปสงค์และอุปทาน
- 4) การระบุเป้าหมาย ซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่ (1) ช่วงปี ค.ศ. 2022-2023 (2) ช่วงปี ค.ศ. 2023-2026 และ (3) ช่วงปี ค.ศ. 2026-2030

5.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

5.3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ของต่างประเทศ

ที่ปรึกษาฯ ได้ดำเนินการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในต่างประเทศอย่างน้อย 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศฝรั่งเศส โดยมีผลการศึกษาดังนี้

5.3.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกาได้แก่ Spark M. Matsunaga Hydrogen Act of 2005 [5.12] ซึ่งเป็นอีกชื่อหนึ่งของบทบัญญัติในหมวดที่ 8 -ไฮโดรเจน (Title VIII – Hydrogen) ของพระราชบัญญัตินโยบายพลังงาน ค.ศ. 2005 (Energy Policy Act of 2005)

5.3.1.2 ประเทศเกาหลีใต้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ของเกาหลีใต้ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมเศรษฐกิจไฮโดรเจนและการจัดการความปลอดภัยไฮโดรเจน ค.ศ. 2021 (Hydrogen Economy Promotion and Hydrogen Safety Management Act 2021)

5.3.1.3 ประเทศฝรั่งเศส

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ของฝรั่งเศสได้แก่ Ordinance n. 2021-167 of the 17 February 2021 related to hydrogen ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจนในประมวลกฎหมายพลังงาน บทที่ 8 บทบัญญัติเกี่ยวกับไฮโดรเจน (Energy code Book VIII: Provisions Relating to Hydrogen) มาตรา L811-1 ถึง มาตรา L851-2 [5.14]

5.3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ของไทย

ที่ปรึกษาฯ ได้ดำเนินการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์โดยหน่วยงานภาครัฐ โดยที่ปรึกษาได้ศึกษา รวบรวม ทบทวน กฎหมายที่กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่และกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

5.3.2.1 ภาคการผลิตไฟฟ้า มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคการผลิตไฟฟ้า ได้แก่

- 1) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550

2) พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535

5.3.2.2 ภาคอุตสาหกรรม มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการทำงานของไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่

1) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

5.3.2.3 ภาคการขนส่ง มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการทำงานของไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคการขนส่ง ได้แก่

1) พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

2) พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

3) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

4) พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530

5.4 แนวทางการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการทำงานของไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์

แนวทางการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการทำงานของไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์มีเป้าประสงค์เพื่อสนับสนุนการผลิตและการทำงานของไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ ที่คำนึงถึงบริบทด้านพลังงานและความสามารถทางการแข่งขันของประเทศควบคู่กับความจำเป็นในการลดก๊าซเรือนกระจก โดยองค์ประกอบเบื้องต้นของแนวทางการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องๆ มีดังนี้

ดัชนีชี้วัด การกำหนดนโยบาย แผนงาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการทำงานของไฮโดรเจน ประกอบด้วย

- 1) ยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านไฮโดรเจน ที่ระบุเป้าหมายและนโยบายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และได้มีการจัดลำดับความสำคัญของนโยบายบนบริบทของประเทศไทย
- 2) นโยบายส่งเสริมที่เป็นรูปธรรม
- 3) ระบบรับรองแหล่งที่มาของไฮโดรเจน ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรองแหล่งที่มาและคุณภาพของไฮโดรเจน
- 4) ระบบการบริหารจัดการกิจการไฮโดรเจน

กลยุทธ์และมาตรการที่สำคัญ ในการทางการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการทำงานของไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ (ตารางที่ 5) ประกอบด้วย

- 1) การจัดทำยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านไฮโดรเจน ที่ครอบคลุมไปถึงการจัดทำแผนที่นำทางการวิจัยและพัฒนา (R&D) แผนที่นำทางโครงการไฮโดรเจนของประเทศไทย และแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากร
- 2) การจัดทำนโยบายส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจน ซึ่งครอบคลุมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างความเชื่อมั่น รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมรองรับการเติบโตของการใช้ไฮโดรเจน
- 3) การพัฒนาระบบรับรองแหล่งที่มาของไฮโดรเจน
- 4) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการกิจการไฮโดรเจน

ตารางที่ 5: ร่างกลยุทธ์/มาตรการสำคัญของการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์

กลยุทธ์/มาตรการ	ภาค			ผลผลิต	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง			2022 – 2030	2031 – 2040	2041 – 2050
1. การจัดทำยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ				
				จัดทำยุทธศาสตร์ด้านไฮโดรเจน	กกพ.	○		
				จัดทำแผนที่นำทางการวิจัยและพัฒนา (R&D)	กกพ. / ภาคการศึกษา	○		
				จัดทำแผนที่นำทางโครงการไฮโดรเจนของประเทศไทย	กกพ.	○		
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม				
2.การจัดทำนโยบายส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ				
				จัดทำนโยบายการพัฒนาตลาดและสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้บริโภค	ธพ.	○		
				จัดทำนโยบายการสนับสนุนอุตสาหกรรมในประเทศและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา	กกพ. / ภาคการศึกษา	○		
				จัดทำนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ปตท.	○		
				ด้านเศรษฐกิจ				
3. การพัฒนาระบบรับรองแหล่งที่มาของไฮโดรเจน	✓	✓	✓	พัฒนาระบบรับรองแหล่งที่มาของไฮโดรเจน	กกพ.	○		
4. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการกิจการไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ				
				พัฒนาระบบการบริหารจัดการกิจการไฮโดรเจน	กกพ.	○		

หมายเหตุ   กกพ.: สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
                     ธพ.: กรมธุรกิจพลังงาน
                     ปตท.: บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

6. จัดทำแผนการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

ที่ปรึกษาฯ ดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.8 โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 องค์ประกอบของแผนพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์

แผนพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ประกอบไปด้วยวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030) และระยะปานกลาง (ค.ศ. 2031-2040) รวมถึงแนวทางการพัฒนาสู่เป้าหมายซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ในด้านต่าง ๆ โดยในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์จะประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และดัชนีชี้วัดเพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผล กลยุทธ์ โครงการสำคัญ และผลผลิต เพื่อตอบโจทย์ของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ รวมถึงหน่วยงานหลักที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ

6.2 วิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาในระยะสั้นและระยะกลาง

จากการประเมินรูปแบบการใช้และการผลิต ศักยภาพ และความคุ้มค่าของการใช้งานไฮโดรเจนในลักษณะต่างๆ โดยพิจารณาร่วมกับทางเลือกอื่น ๆ สำหรับการใช้เป็นพลังงาน สามารถสรุปวิสัยทัศน์และเป้าหมายระยะสั้นและระยะกลางได้ดังนี้

วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในระยะสั้น และระยะกลาง

“ประเทศไทยมีความพร้อม สามารถเริ่มมีการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคพลังงานตั้งแต่ปี ค.ศ. 2030 และเติบโตอย่างยั่งยืนจนเป็นหนึ่งในทางเลือกที่สำคัญสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนในปี ค.ศ. 2050

ภายใต้วิสัยทัศน์ดังกล่าว สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาเพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายเป็นยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ทั้งนี้สามารถสรุปแผนการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ ได้ดังต่อไปนี้

6.3 ประเด็นยุทธศาสตร์และแผนงานตามช่วงเวลา

6.3.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาลาดและสร้างใจให้กับผู้ใช้

เป้าประสงค์ เพื่อส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจนสำหรับกลุ่มเป้าหมาย (โรงไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรม และยานยนต์) ทดแทนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

6.3.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ

เป้าประสงค์ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการผลิตไฮโดรเจนในประเทศ ลดการพึ่งพาการนำเข้า

6.3.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

เป้าประสงค์ เพื่อเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจัดเก็บ การขนส่ง การใช้ไฮโดรเจนในภาคพลังงาน รวมถึงการซื้อขายไฮโดรเจนระหว่างประเทศ

6.3.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรฐาน

เป้าประสงค์ เพื่อเตรียมความพร้อมด้านกฎหมาย มาตรฐาน และข้อกำหนดต่างๆรองรับการ
จัดหาและการใช้งานไฮโดรเจนตลอดห่วงโซ่คุณค่า

ทั้งนี้ แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 1-4 รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 6-9

ตารางที่ 6: แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาตลาดและสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้ใช้

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา			
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050	
1. สนับสนุนด้านการเงิน และการลงทุนสำหรับ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ ใช้ไฮโดรเจน	✓			ด้านเศรษฐกิจ						
				ทางเลือกเทคโนโลยีด้านการใช้ ศักยภาพ ความเป็นไปได้ทางการเงิน และความคุ้มค่า	โครงการศึกษาทางเลือกเทคโนโลยี ศักยภาพ และความคุ้มค่าสำหรับการใช้ ไฮโดรเจนสำหรับการผลิตไฟฟ้า	สนพ.	○			
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม						
				ความคิดเห็นของผู้ใช้พลังงานที่มีต่อการ ใช้ไฮโดรเจนเป็นแหล่งพลังงาน	โครงการสำรวจความต้องการและ ผลกระทบของการใช้ไฮโดรเจนในโรงไฟฟ้า	สนพ.	○			
				แนวทางและกรอบวงเงินที่ใช้สำหรับ บรรเทาผลกระทบในภาคการผลิตไฟฟ้า	โครงการศึกษาผลกระทบและแนวทางการ บรรเทาผลกระทบจากการใช้ไฮโดรเจน สำหรับโรงไฟฟ้า	สนพ.	○			
					โครงการศึกษาผลกระทบจากการใช้ ไฮโดรเจนที่มีต้นทุนและอัตราค่าไฟฟ้า	สนพ.	○			
	✓			ด้านเศรษฐกิจ						
				ทางเลือกเทคโนโลยี ศักยภาพ ความ เป็นไปได้ทางการเงิน และความคุ้มค่า	โครงการศึกษาทางเลือกเทคโนโลยี ศักยภาพและความคุ้มค่าสำหรับการใช้ ไฮโดรเจนสำหรับโรงงานอุตสาหกรรม	สนพ.	○			
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม						
				ความคิดเห็นของผู้ใช้พลังงานที่มีต่อการ ใช้ไฮโดรเจนเป็นแหล่งพลังงาน	โครงการสำรวจความต้องการและ ผลกระทบของการใช้ไฮโดรเจนในโรงงาน อุตสาหกรรม	สนพ.	○			

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
				แนวทางและกรอบวงเงินที่ใช้สำหรับ บรรเทาผลกระทบในภาคอุตสาหกรรม	โครงการศึกษาผลกระทบและแนวทางการ บรรเทาผลกระทบจากการใช้ไฮโดรเจน สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม	สนพ.	○		
			✓	ด้านเศรษฐกิจ					
				ความเป็นไปได้สำหรับการใช้ FCEV (เทียบกับ BEV และ ICE)	โครงการศึกษาทางเลือกเทคโนโลยี ศักยภาพและความคุ้มค่าสำหรับการใช้ FCEV สำหรับยานยนต์ประเภทต่างๆ	สนพ.	○		
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
				ความคิดเห็นของผู้ใช้พลังงานที่มีต่อการ ใช้ไฮโดรเจนเป็นแหล่งพลังงาน	โครงการสำรวจความต้องการและ ผลกระทบของการใช้ไฮโดรเจนในภาค ขนส่ง	สนพ.	○		
2. พัฒนาโครงการ นำร่อง	✓			ผลการทดสอบและผลกระทบด้าน เทคนิคต่ออุปกรณ์ในโรงไฟฟ้า	โครงการทดสอบและจัดทำแนวทางการ ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ และเครื่องจักร รองรับ การใช้ไฮโดรเจนในภาคการผลิตไฟฟ้า	กกพ.	○		
		✓		ผลการทดสอบและผลกระทบด้าน เทคนิคต่ออุปกรณ์และเครื่องจักร	โครงการทดสอบและจัดทำแนวทางการ ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ และเครื่องจักร รองรับ การใช้ไฮโดรเจนในภาคอุตสาหกรรม	สมอ.	○		
			✓	ผลการทดสอบความปลอดภัยและการ ใช้งานยานยนต์ FCEV	โครงการทดสอบสมรรถนะและความ ปลอดภัยของยานยนต์ FCEV สำหรับการ ใช้งานในประเทศไทย	สมอ.	○		
3. พัฒนากลไกราคาที่มี การพิจารณาเกณฑ์การ				โครงสร้างราคาเชื้อเพลิงที่จูงใจให้เกิด การปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานสะอาด	โครงการศึกษาโครงสร้างราคาเชื้อเพลิง ภายใต้เกณฑ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจก	สนพ.	○		

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
ปล่อย GHG	✓	✓	✓	กลไกสะอาดที่สามารถสะท้อนคุณค่าของการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพ	โครงการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีสะอาดเพื่อสนับสนุนการใช้พลังงานที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ	สผ. / อบก.	○	○	○

หมายเหตุ

กกพ.: สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

สมอ.: สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สนพ.: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

สผ.: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อบก.: องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

ตารางที่ 7: แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย		ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงานเจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ผู้ผลิต H2	กลุ่ม R&D				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
1 มาตรการสนับสนุนด้านการเงินและการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการ	✓		ด้านเศรษฐกิจ					
			ความเป็นไปได้ของการพัฒนาธุรกิจการผลิตไฮโดรเจน	โครงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค ความคุ้มค่า และความเป็นไปได้ทางการเงินของธุรกิจการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย	สนพ.	○		
			พื้นที่เป้าหมายสำหรับการพัฒนาโครงการนำร่องที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน	โครงการศึกษาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา Hydrogen valley	สนพ.	○		
			มูลค่าการลงทุนในโครงการนำร่องสำหรับผู้ผลิตไฮโดรเจนสีเขียว	การส่งเสริมการลงทุนโครงการนำร่องสำหรับผู้ผลิตไฮโดรเจนสีเขียว	สกท.	○	○	
			มูลค่าการลงทุนเชิงพาณิชย์สำหรับผู้ประกอบการและผู้ผลิตไฮโดรเจน	การส่งเสริมการลงทุนเชิงพาณิชย์สำหรับผู้ประกอบการและผู้ผลิตไฮโดรเจน	สกท.		○	
			ความต้องการบุคลากรและแรงงานรองรับอุตสาหกรรมไฮโดรเจนในอนาคต	โครงการศึกษาความต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและแรงงานที่มีทักษะในอุตสาหกรรมไฮโดรเจน	รง.	○		
				โครงการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาทักษะแรงงานด้านการดูแล รักษา ซ่อมบำรุง ยานยนต์ FCEV	รง.		○	○

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย		ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงานเจ้าภาพ	กรอบเวลา			
	ผู้ผลิต H2	กลุ่ม R&D				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050	
2 พัฒนาตลาดและกลไก การซื้อขายคาร์บอน	✓		ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม						
			แนวทางการกำหนดนโยบายที่เป็น ธรรมบนพื้นฐานของอรรถประโยชน์ ในด้านต่างๆของไฮโดรเจน	โครงการศึกษาแนวทางการกำหนดนโยบายสนับสนุน บนพื้นฐานของผลประโยชน์ที่ได้รับจากอุตสาหกรรม ไฮโดรเจน เช่น ผลประโยชน์ทางภาษี ภาษีคาร์บอน ฉลากคาร์บอน กองทุน carbon credit เป็นต้น	สผ. / อบก.		○		
			ตลาดหรือกลไกการซื้อขายคาร์บอน ที่ สามารถสะท้อนคุณค่าของการลดการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	โครงการศึกษาและพัฒนากลไกสะอาดเพื่อสนับสนุน การใช้พลังงานที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ	สผ. / อบก.		○	○	
3 ส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนารูปแบบธุรกิจใหม่		✓	ด้านเศรษฐกิจ						
			ผลงานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ส่งเสริม การผลิตไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์	โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยและ พัฒนากับองค์กรระหว่างประเทศและประเทศที่เป็น ผู้นำด้านการพัฒนาไฮโดรเจน	รพ. และ สถาบันการศึกษา	○	○	○	
				ทุนวิจัยและช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการผลิตไฮโดรเจน	แหล่งทุนวิจัยทั้ง ภาครัฐและเอกชน	○	○	○	
	✓	✓		สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการที่สนับสนุนด้าน การวิจัยและพัฒนา	กค.	○	○	○	
	✓	✓	ผลงานวิจัยที่สนับสนุนการผลิต ไฮโดรเจนในประเทศ	โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ เพิ่ม ศักยภาพ และลดต้นทุนการผลิตไฮโดรเจนในรูปแบบ ต่าง ๆ	สนพ.	○	○	○	

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย		ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงานเจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ผู้ผลิต H2	กลุ่ม R&D				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
				โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อศึกษาศักยภาพเชิงพื้นที่สำหรับการผลิตไฮโดรเจนจากพลังงานหมุนเวียน	สนพ.	○	○	○

หมายเหตุ

กค.: กระทรวงกลาโหม

ธพ.: กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

รง.: กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

สนพ.: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

สผ.: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อบก.: องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

สกท.: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ตารางที่ 8: แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
1 พัฒนาโครงข่ายระบบท่อสำหรับเชื้อเพลิงผสม	✓	✓		ด้านเศรษฐกิจ					
				ความเป็นไปได้ด้านเทคนิค ความคุ้มค่า และผลกระทบของการนำไฮโดรเจนผสมในระบบท่อก๊าซปัจจุบัน	โครงการศึกษาศักยภาพและความคุ้มค่าของการนำไฮโดรเจนผสมในระบบท่อก๊าซธรรมชาติในปัจจุบัน	ปตท.	○		
					โครงการนำร่องเพื่อทดสอบการนำไฮโดรเจนผสมในระบบท่อก๊าซ	ปตท.	○		
				ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของเชื้อเพลิงผสมในระบบท่อ	โครงการศึกษาคุณสมบัติ ค่าความร้อนและ wobbie index ของเชื้อเพลิงผสมในระบบท่อ	ปตท.	○		
				แผนพัฒนาโครงข่ายท่อสำหรับเชื้อเพลิงผสมในอนาคต	โครงการจัดทำแผนพัฒนาและแผนการลงทุนโครงข่ายระบบท่อสำหรับเชื้อเพลิงผสม	ปตท.	○		
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย และคุณภาพบริการ	โครงการจัดทำมาตรฐานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย และคุณภาพบริการ อันเป็นผลจากการนำไฮโดรเจนผสมในระบบท่อ	กกพ.	○		
				ผลกระทบและแนวทางการบรรเทาผลกระทบจากการก่อสร้างและการดำเนินงาน	ประเมินผลกระทบจากการก่อสร้างและดำเนินงาน (เช่น EIA, EHIA)	สผ.	○		
				ระบบติดตามเฝ้าระวังด้านความปลอดภัยและมาตรการบรรเทาผลกระทบต่อชุมชน	โครงการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล	กกพ.		○	○
				การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง	กกพ.	○	○	○

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
					ภาคธุรกิจและสถาบันการศึกษาทั้งในและ ต่างประเทศ				
2 พัฒนาระบบ จัดเก็บ ขนส่ง และ สถานีเติมไฮโดรเจน		✓	✓	ระบบจัดเก็บ และขนส่ง ไฮโดรเจน	ด้านเศรษฐกิจ				
					ความเป็นไปได้ด้านเทคนิค และการเงิน	โครงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค ความ คุ้มค่าและความเป็นไปได้ทางการเงินของธุรกิจ จัดเก็บและขนส่งไฮโดรเจน	สนพ.	○	
					แผนบริหารจัดการการ จัดเก็บและขนส่ง	โครงการจัดทำแผนพัฒนาระบบจัดเก็บ ปริมาณ สถานที่ตั้ง และ พื้นที่เป้าหมายในการกระจายตัว ของระบบจัดเก็บและขนส่งไฮโดรเจน	ธพ.	○	
					ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม				
					มาตรฐานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย และ คุณภาพบริการ	โครงการพัฒนามาตรฐานด้านวิศวกรรม ความ ปลอดภัย และคุณภาพบริการ	ธพ.	○	
					กฎหมายและกฎระเบียบใน การกำกับ	โครงการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบในการ กำกับ และส่งเสริมการแข่งขันในกิจการจัดเก็บ และขนส่งไฮโดรเจน	ธพ.	○	
				สถานีเติม ไฮโดรเจน	ด้านเศรษฐกิจ				
					รูปแบบธุรกิจของสถานีเติม ไฮโดรเจนที่เหมาะสม	โครงการศึกษารูปแบบธุรกิจและความเป็นไปได้ ของสถานีเติมไฮโดรเจน	สนพ.	○	
					แผนพัฒนาสถานีเติม ไฮโดรเจนให้ครอบคลุม	โครงการจัดทำแผนพัฒนาสถานีเติมไฮโดรเจน	ธพ.	○	

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
				กลุ่มเป้าหมาย					
				ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย และ คุณภาพบริการ	โครงการพัฒนามาตรฐานด้านวิศวกรรม ความ ปลอดภัย และคุณภาพบริการ	ธพ.	○		
				กฎหมายและกฎระเบียบใน การกำกับ และส่งเสริมการ แข่งขันในกิจการสถานี บริการไฮโดรเจน	โครงการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบในการ กำกับ และส่งเสริมการแข่งขันในกิจการสถานี บริการไฮโดรเจน	ธพ.	○		
3 พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานรองรับ green H2	✓	✓	✓	ความเป็นไปได้ด้านเทคนิคและการเงิน	โครงการศึกษาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค ความ คุ้มค่าและความเป็นไปได้ทางการเงินของการ พัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้ารองรับการผลิต ไฮโดรเจนจากพลังงานหมุนเวียน	กฟผ.	○		
				โครงข่ายระบบไฟฟ้ารองรับการผลิตไฟฟ้า จากพลังงานหมุนเวียน	โครงการจัดทำแผนพัฒนาและปรับปรุงโครงข่าย ระบบไฟฟ้ารองรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงาน หมุนเวียน	กฟผ.		○	
4. โครงสร้างพื้น ฐานรองรับการ ขนส่งระหว่าง ประเทศ	✓	✓	✓	รูปแบบการขนส่งและความเป็นไปได้สำหรับ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานรองรับการ นำเข้า/ส่งออก H2	โครงการศึกษารูปแบบการขนส่งระหว่างประเทศ ที่เหมาะสม	ธพ.	○		
					โครงการศึกษาความเป็นไปได้สำหรับการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานรองรับการนำเข้าและส่งออก H2	ธพ.	○		

หมายเหตุ

กกพ.: สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

กฟผ.: การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ธพ.: กรมธุรกิจพลังงาน

ปตท.: บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

สนพ.: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

สผ.: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 9: แผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 4 ปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรฐาน

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
1. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้าน ความปลอดภัยใน การดำเนินงาน เกี่ยวกับไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการประกอบกิจการโรงงานไฮโดรเจน	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการประกอบกิจการโรงงานไฮโดรเจน	กรอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับไฮโดรเจน	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับไฮโดรเจน	กสร.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของเซลล์เชื้อเพลิง	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของเซลล์เชื้อเพลิง	สมอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานที่ใช้ไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานที่ใช้ไฮโดรเจน	รพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานบริการไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานบริการไฮโดรเจน	รพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	กรอ. / กสร. / สมอ. / รพ.		○	○

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
2. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านการ ผลิตไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับคุณภาพ ก๊าซธรรมชาติที่ผสมไฮโดรเจน	โครงการทบทวนมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับคุณภาพก๊าซ ธรรมชาติที่ผสมไฮโดรเจน	ปตท.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไฮโดรเจน ภายใต้แรงอัด	โครงการทบทวนมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไฮโดรเจน ภายใต้แรงอัด	สมอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับลักษณะ และคุณภาพไฮโดรเจนสำหรับยานยนต์	โครงการจัดทำมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับลักษณะและ คุณภาพไฮโดรเจนสำหรับยานยนต์	ธพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	ปตท. / ธพ.		○	○
3. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านการ จัดเก็บไฮโดรเจน	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับการเก็บ รักษาไฮโดรเจน	โครงการทบทวนมาตรฐานและกฎ ระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาไฮโดรเจน	กรอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับถังเก็บ ก๊าซไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ เกี่ยวกับถังเก็บก๊าซไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับสถานที่ เก็บรักษาไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับสถานที่เก็บรักษา ไฮโดรเจน	ธพ.	○		

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับกิจการ คลังไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับกิจการคลัง ไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	กรอ. / ธพ.		○	○
4. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านการ ขนส่งไฮโดรเจนทาง รถและทางท่อ	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับการ ขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางถนน	โครงการทบทวนมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับการขนส่งวัตถุดิบ อันตรายทางถนน	ขบ. / กรอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับถังขนส่ง ไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับถังขนส่งไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับระบบ การขนส่งไฮโดรเจนทางท่อ	โครงการจัดทำมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับระบบการขนส่ง ไฮโดรเจนทางท่อ	ธพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของ มาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการ ไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	ขบ. / กรอ. / ธพ.		○	○
5. การกำหนด มาตรฐานและ กฎระเบียบด้านการ ใช้ไฮโดรเจนในเชิง	✓	✓	✓	ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม					
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับเซลล์ เชื้อเพลิง	โครงการจัดทำมาตรฐานและ กฎระเบียบเกี่ยวกับเซลล์เชื้อเพลิง	สมอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับส่วนควบ	โครงการจัดทำมาตรฐานและ	ขบ.	○		

กลยุทธ์/มาตรการ	กลุ่มเป้าหมาย			ผลผลิต	โครงการสำคัญ	หน่วยงาน เจ้าภาพ	กรอบเวลา		
	ไฟฟ้า	อุตสาหกรรม	ขนส่ง				2022- 2030	2031- 2040	2041- 2050
พาณิชย์				และเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง	กฎระเบียบเกี่ยวกับส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง				
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้ไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง	สมอ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับผู้ค้าไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับผู้ค้าไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				มาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับสถานีบริการไฮโดรเจน	โครงการจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบเกี่ยวกับสถานีบริการไฮโดรเจน	ธพ.	○		
				ผลการทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	โครงการทบทวนความเหมาะสมของมาตรฐานและกฎระเบียบที่ได้ดำเนินการไปในระยะสั้น (ค.ศ. 2022-2030)	สมอ./ ธพ. / ปตท. / ขบ.		○	○

หมายเหตุ

กรอ. : กรมโรงงานอุตสาหกรรม

สมอ. : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ธพ. : กรมธุรกิจพลังงาน

กสร. : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ขบ. : กรมการขนส่งทางบก

ปตท. : บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

7. จัดประชุมหารือ/สัมมนา และงานสื่อประชาสัมพันธ์

ที่ปรึกษาฯ ดำเนินการจัดประชุมหารือหรือรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย และจัดสัมมนาเผยแพร่การจัดทำแผนการพัฒนการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย รวมถึงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และการออกแบบและผลิตของที่ระลึกสำหรับใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายภายใต้โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.5-3.7 โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.1 จัดประชุมหารือหรือรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย

ที่ปรึกษาฯ ได้ดำเนินการจัดประชุมหารือหรือรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยวิธีออนไลน์ จำนวน 2 ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมรวมทั้งสิ้น 209 คน (ไม่นับรวมทีมงานที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจรับฯ ที่เข้าร่วม) สอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.5

ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นในประเด็น ทิศทางนโยบายการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย รวมถึงการหารือและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งจะได้นำมาวิเคราะห์และพัฒนาผลการศึกษาให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องต่อไป ประกอบด้วย

1) การประชุมหารือ/รับฟังความคิดเห็น ร่วมกับภาคผู้ผลิตเทคโนโลยี (supplier)

ในหัวข้อเรื่อง “ทิศทางนโยบายการส่งเสริมการผลิตไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย” ในวันอังคารที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เวลา 09.00 – 12.00 น. ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยใช้โปรแกรม zoom meeting ID: 996 2383 8401 โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมหารือ/รับฟังความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น 108 คน ทั้งนี้สามารถสรุปประเด็นคำถาม ความเห็นและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

การตอบคำถามผ่านแอปพลิเคชัน slido

- แหล่งวัตถุดิบหลักจากพลังงานทดแทน เช่น solar และ wind มีความเหมาะสมสำหรับการผลิตไฮโดรเจน มากที่สุด ร้อยละ 68
- ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ อยู่ระหว่างศึกษาวิจัยในเรื่องไฮโดรเจนมากที่สุด ร้อยละ 46
- ภาคไฟฟ้า มีผู้สนใจลงทุนเพื่อใช้งานไฮโดรเจนมากที่สุด ร้อยละ 46
- ราคาไฮโดรเจนควรสูงกว่าราคาเชื้อเพลิงดั้งเดิมไม่เกิน 20% จึงจะไม่นับเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจ ร้อยละ 82
- ผู้เข้าร่วมคาดหวังให้หน่วยงานรัฐมีบทบาทกำกับควบคุมให้เป็นไปตามแผนของภาครัฐในการสนับสนุนให้เกิดธุรกิจไฮโดรเจน คะแนนเฉลี่ย 4.1 คะแนน (จาก 5 คะแนน)
- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จะเป็นปัจจัยที่จะช่วยทำให้ต้นทุนในการผลิตไฮโดรเจนลดลงมากที่สุด ร้อยละ 46
- มาตรการนโยบายเงินอุดหนุนจากภาครัฐมีความสำคัญที่สุดในการส่งเสริมให้มีการผลิตไฮโดรเจนมากขึ้น ร้อยละ 60 นอกจากนี้ ควรมีมาตรการ carbon tax, เปิดการซื้อขายเสรี, ทิศทางและแผนที่เกี่ยวกับ H2, การส่งเสริมด้านการลงทุน เป็นต้น
- ตลาดการซื้อขายไฮโดรเจนในประเทศไทย ควรจะเป็นแบบตลาดแบบเสรี สามารถส่งออก นำเข้าอย่างเสรี ไม่มีการเก็บภาษีใดๆ ร้อยละ 53

- การพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิต รวมถึงการเก็บภาษีคาร์บอน ภาษีสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการพัฒนาตลาดไฮโดรเจนอย่างมาก คะแนนเฉลี่ย 4.8 คะแนน (จาก 5 คะแนน)
- ปัญหาการไม่มีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน จะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการใช้ไฮโดรเจนเป็นพลังงานในภาคการผลิตไฟฟ้า / ภาคอุตสาหกรรม / ภาคขนส่ง นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของ carbon tax, ต้นทุนการผลิต ที่อาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง, ความยุ่งยากและล่าช้าในการขออนุญาต, การกำหนดไฮโดรเจนในแผนพลังงาน, การทำ virtual PPA ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อ green hydrogen เป็นต้น

การแสดงความคิดเห็นผ่านช่องแอปพลิเคชัน slido และ zoom meeting

- แหล่งที่มาของไฮโดรเจนในประเทศไทย
- เป้าหมายปริมาณการใช้ไฮโดรเจน
- ผลกระทบของการผสมไฮโดรเจนในท่อก๊าซธรรมชาติ
- ผลกระทบจากการเผาไฮโดรเจนเกิดเป็นไนโตรเจนออกไซด์ (Nitrogen Oxide ,NOx)
- การจัดการคาร์บอนที่เกิดจากการผลิตไฮโดรเจนด้วยก๊าซธรรมชาติ
- การขนส่งไฮโดรเจนรูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศไทย
- การผลิตไฮโดรเจนสีเขียวโดยกระบวนการโฟโตแคตาไลติก (photo catalytic process)
- ความคุ้มค่าในการใช้ไฮโดรเจน
- แนวทางการกำหนดราคาไฮโดรเจน
- มาตรการสนับสนุนการใช้ไฮโดรเจนของทางภาครัฐ
- การเพิ่มตัวอย่างการศึกษาการใช้ไฮโดรเจนในแต่ละหมวดให้มีความหลากหลาย
- เพิ่มการศึกษาการใช้แอมโมเนียในเชื้อเพลิงของเรือ และการศึกษาเรื่องเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานแอมโมเนียและไฮโดรเจน

2) การประชุมหารือ/รับฟังความคิดเห็น ร่วมกับภาคผู้ใช้งานไฮโดรเจน (demand)

ในหัวข้อเรื่อง “ทิศทางการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย” ในวันพฤหัสบดีที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เวลา 09.00 – 12.00 น. ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยใช้โปรแกรม zoom meeting ID: 999 6890 0653 โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมหารือ/รับฟังความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น 101 คน ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นคำถาม ความเห็นและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

การตอบคำถามผ่านแอปพลิเคชัน slido

- ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ อยู่ระหว่างศึกษาวิจัยในเรื่องไฮโดรเจนมากที่สุด ร้อยละ 59
- การผสมไฮโดรเจนเข้าในเส้นท่อเพื่อเป้าหมาย Carbon Neutrality ควรทำในวงจำกัด เพื่อศึกษาทดลอง ร้อยละ 58
- ราคาไฮโดรเจนควรสูงกว่าราคาเชื้อเพลิงดั้งเดิมไม่เกิน 20% จึงจะไม่นับเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจ ร้อยละ 67
- ผู้เข้าร่วมคาดหวังให้หน่วยงานรัฐมีบทบาทกำกับควบคุมให้เป็นไปตามแผนของภาครัฐ ในการสนับสนุนให้เกิดธุรกิจไฮโดรเจน คะแนนเฉลี่ย 4.4 คะแนน (จาก 5 คะแนน)
- การพัฒนาตลาดคาร์บอนเครดิต รวมถึงการเก็บภาษีคาร์บอน ภาษีสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการพัฒนาตลาดไฮโดรเจนอย่างมาก คะแนนเฉลี่ย 4.7 คะแนน (จาก 5 คะแนน)

- **ราคาเชื้อเพลิงไฮโดรเจน** จะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ภาคขนส่ง หันมาใช้ยานยนต์ Heavy Duty ที่ใช้ระบบไฮโดรเจน FCEV มากขึ้น ร้อยละ 40
- **ราคาเชื้อเพลิงไฮโดรเจน** จะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดทำให้ภาคการผลิตไฟฟ้า หันมาใช้ไฮโดรเจน เป็นเชื้อเพลิงมากขึ้น ร้อยละ 60
- **ราคาเชื้อเพลิงไฮโดรเจน** จะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ภาคอุตสาหกรรม หันมาใช้ไฮโดรเจน เป็นเชื้อเพลิงมากขึ้น ร้อยละ 73
- การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านสถานีเติมไฮโดรเจน รวมถึงท่อส่งไฮโดรเจนไปยังพื้นที่ที่มีผู้ใช้ไฮโดรเจนจำนวนมาก (Hydrogen Valley) ควร**ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน** ร้อยละ 89
- **ปัญหาการไม่มีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน** จะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการใช้ไฮโดรเจนเป็นพลังงานในภาคการผลิตไฟฟ้า / ภาคอุตสาหกรรม / ภาคขนส่ง นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของ มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน การสนับสนุนจากทางภาครัฐ ราคายานยนต์ที่ใช้ไฮโดรเจน

การแสดงความคิดเห็นผ่านช่องแอปพลิเคชัน slido และ zoom meeting

- การผลิตไฮโดรเจนจากก๊าซธรรมชาติ โดยใช้กระบวนการ steam reforming ยังคงมีการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์
- การกักเก็บไฮโดรเจนไว้ใต้ดินของประเทศไทย
- การเลือกการผสมไฮโดรเจนกับก๊าซธรรมชาติ
- การพิจารณาเรื่องของรถบรรทุกขนาดใหญ่
- การส่งเสริมไฮโดรเจนในอุตสาหกรรมเหล็ก
- หน่วยงานให้คำปรึกษาด้านไฮโดรเจนของประเทศไทย
- นโยบายเกี่ยวกับแอมโมเนียสีเขียว
- การส่งเสริมการใช้ hydrogen carrier
- แนวทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน แอมโมเนีย รวมถึงการซื้อขายไฮโดรเจนสีเขียว
- เปรียบเทียบการใช้งานไฮโดรเจนกับแบตเตอรี่สำหรับรถบรรทุกขนาดใหญ่
- การใช้ก๊าซธรรมชาติร่วมกับ CCUS หรือ CCS เพื่อลดการเสียพลังงานในการผลิตไฮโดรเจน

นอกจากนี้ ที่ปรึกษา ได้ดำเนินการจัดทำข้อมูล/ข่าวสาร รูปแบบกราฟฟิคขนาด A5 เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ จำนวน 4 ชิ้น โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษาแล้ว ประกอบด้วย (1) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ของประเทศไทย (2) แนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย (3) แนวทางการกำหนดมาตรการส่งเสริมการใช้งานไฮโดรเจนในประเทศไทย และ (4) แนวทางการกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจน พร้อมทั้งได้ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์เฟสบุ๊คเพจ สถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพจ สถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

7.2 สัมมนาเผยแพร่การจัดทำแผนการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

ที่ปรึกษาฯ ได้ดำเนินการจัดสัมมนาเผยแพร่ผลการศึกษา โครงการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย ในหัวข้อ “แผนการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย” ในวันพฤหัสบดีที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2565 ณ ห้องกมลทิพย์ ชั้น 2 โรงแรม เดอะ สุโกศล กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาคำแนะนำ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทยต่อไป ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมสัมมนารวมทั้งสิ้น 82 ท่าน สามารถสรุปประเด็นความเห็นและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

- การพิจารณาเรื่องของการมาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM)
- การส่งเสริมในมาตรการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน
- การจัดตั้งหน่วยงานของภาครัฐที่เป็นหน่วยงานกลางสำหรับเรื่องไฮโดรเจน
- การจัดทำ MOU ระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการลงทุนด้านไฮโดรเจนของไทยในต่างประเทศ
- การคาดการณ์แนวโน้มราคาไฮโดรเจนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อใช้ในการพยากรณ์เชิงนโยบาย
- การศึกษาเรื่องไฮโดรเจนในภาคการขนส่ง
- การพิจารณาเรื่องการแข่งขันระหว่าง Blue Hydrogen และ Green Hydrogen ในด้านราคาและความสะอาดของไฮโดรเจน
- การพิจารณาความคุ้มค่าของการใช้พลังงานจากไฮโดรเจนกรณีผู้ใช้งานไม่อยู่ตามแนวเส้นทางท่อ

รูปที่ 3: ภาพบรรยากาศการสัมมนาเผยแพร่ผลการศึกษา

นอกจากนี้ ที่ปรึกษา ได้ดำเนินการจัดทำสื่อและเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์ผลการศึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษาแล้ว ประกอบด้วย

- 1) บอร์ดนิทรรศการเคลื่อนที่ขนาดไม่น้อยกว่า 240 ซม. X 300 ซม. จำนวน 1 ชิ้น
- 2) บอร์ดนิทรรศการเคลื่อนที่แบบ Roll Up ขนาดไม่น้อยกว่า 80 ซม. X 180 ซม. จำนวน 2 ชิ้น ประกอบด้วย (1) ไฮโดรเจนอีกหนึ่งพลังงานทางเลือก และ (2) แหล่งพลังงานไฮโดรเจน (hydrogen source)
- 3) จัดทำข้อมูล/ข่าวสาร รูปแบบกราฟฟิคขนาด A5 เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ จำนวนขั้นต่ำ 2 ชิ้น ประกอบด้วย (1) แนวทางการส่งเสริมการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ และ (2) เป้าหมายการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์

รูปที่ 4: การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์

7.3 การประชุมนำเสนอผลการศึกษาแก่ผู้บริหารสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

ที่ปรึกษาฯ ได้จัดประชุมเพื่อนำเสนอผลการศึกษาให้แก่ผู้บริหารของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ในวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 เวลา 10.00 – 12.00 น. ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยใช้โปรแกรม zoom meeting ทั้งนี้ ผู้บริหาร สนพ. มีข้อกังวลและความเห็นสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- เหตุผลการผสมไฮโดรเจนกับก๊าซธรรมชาติ
- ผลกระทบเกี่ยวกับการใช้งานไฮโดรเจน หากภาคนโยบายต้องการส่งเสริมด้านไฮโดรเจน
- ผลกระทบต่อต้นทุนจากการผสมไฮโดรเจน
- ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากไฮโดรเจน
- ความกังวลในเรื่องกฎหมายและข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัไฮโดรเจน
- ทิศทางการพัฒนาไปสู่ไฮโดรเจนสีเขียว เพื่อเป้าหมายการลดคาร์บอน

7.4 ออกแบบและผลิตของที่ระลึกสำหรับใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมาย

ที่ปรึกษาฯ ได้ดำเนินการออกแบบและผลิตของที่ระลึกสำหรับใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมาย โดยของที่ระลึกต้องมีความสวยงาม ทันสมัย เมื่อได้รับแล้วนำไปใช้ได้ จำนวนขั้นต่ำ 110 ชิ้น โดยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 250 บาทต่อชิ้น สอดคล้องกับ TOR ข้อ 3.7

โดยคณะกรรมการตรวจรับพัสดุฯ ได้พิจารณาเห็นชอบการออกแบบและผลิตของที่ระลึก “หูฟังไวเลส ยี่ห้อ AIRBEAT รุ่น I7S สีขาว” แสดงได้ดังรูปที่ 5 เพื่อใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 130 ชิ้น

คุณสมบัติ/รายละเอียดของ หูฟังไวเลส ยี่ห้อ AIRBEAT รุ่น I7S สีขาว

1. Driver: 15mm
2. Impedance: 32 OHM
3. Wireless version: Bluetooth v4.2 + EDR
4. ขนาด 7 x 5.5 x 2.5 cm.
5. ใช้งานต่อเนื่อง 4-5 ชั่วโมง
6. โหมดแอสแตนด์บาย 100 ชั่วโมง
7. ติดสติ๊กเกอร์พิมพ์ 4 สี UV

รูปที่ 5: การผลิตของที่ระลึก “หูฟังไวเลส ยี่ห้อ AIRBEAT รุ่น I7S สีขาว”

8. สรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาตามแผนการดำเนินโครงการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมระยะเวลาภายใน 9 เดือน นับถัดจากวันที่ลงนามในสัญญา (ตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม 2564 ถึงวันที่ 28 กันยายน 2565) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคพลังงาน ที่ครอบคลุมมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ และสังคม ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ซึ่งการดำเนินโครงการมีทั้งสิ้น 8 กิจกรรม โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 10 ทั้งนี้ ตลอดระยะเวลาโครงการ 9 เดือน ที่ปรึกษาได้ดำเนินการครบถ้วนทุกประเด็น

ตารางที่ 10: แผนการปฏิบัติงานโครงการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย ภายใต้อายุ 9 เดือน

ลำดับ	รายละเอียดกิจกรรม	เดือน								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
	รายละเอียดแผนงาน แนวทางการศึกษาและจัดทำรายงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ โดยจะกำหนดขอบเขตการดำเนินการในแต่ละหัวข้อให้ชัดเจน พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางและวิธีการการศึกษา	↔								
1	จัดทำแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการใช้ การผลิต การจัดเก็บ และการขนส่งไฮโดรเจนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย การใช้ในภาคพลังงาน เช่น การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน ใช้เป็นระบบกักเก็บพลังงาน หรือเป็นเชื้อเพลิงในการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง		↔	↔	↔	↔				
2	จัดทำแนวทางการเพิ่มศักยภาพการดำเนินการเชิงพาณิชย์ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทานของการใช้งานไฮโดรเจนในภาคพลังงานที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง		↔	↔	↔	↔				
3	จัดทำแนวทางการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัย ด้านการจัดเก็บ ด้านการขนส่ง และด้านกฎระเบียบในการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง		↔	↔	↔	↔	↔			
4	จัดทำแนวทางการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่ครอบคลุมในภาคอุตสาหกรรม ภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคการขนส่ง		↔	↔	↔	↔	↔			
5	จัดประชุมหารือหรือรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ในรูปแบบออนไลน์ โดยให้มีการจัดประชุมไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ให้มีผู้เข้าร่วมสัมมนา รวมกันไม่น้อยกว่า 50 คน (ไม่นับรวมทีมงานที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจรับฯ ที่เข้าร่วม) รวมทั้งประชาสัมพันธ์การประชุม โดยการประชาสัมพันธ์ต้องครอบคลุมรายการขึ้นต่ำดังต่อไปนี้ (1) จัดทำข้อมูล/ข่าวสาร รูปแบบกราฟิกขนาด A5 เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ จำนวนขั้นต่ำ 2 ชิ้น						↔	↔	↔	

ลำดับ	รายละเอียดกิจกรรม	เดือน								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
6	สัมมนาเผยแพร่การจัดทำแผนการพัฒนการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ในสถานที่นอกสนพ. โดยให้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่น้อยกว่า 50 คน และให้จัดอาหารอาหารว่างและเครื่องดื่ม พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ผลการศึกษา โดยการประชาสัมพันธ์ต้องครอบคลุมรายการดังต่อไปนี้ (1) บอร์ดนิทรรศการเคลื่อนที่ขนาดไม่น้อยกว่า 240 ซม. X 300 ซม. จำนวนขั้นต่ำ 1 ชิ้น (2) บอร์ดนิทรรศการเคลื่อนที่แบบ Roll Up หรือในรูปแบบอื่นที่มีมูลค่ามากกว่า โดยกำหนดให้มีขนาดไม่น้อยกว่า 80 ซม. X 180 ซม. จำนวนขั้นต่ำ 2 ชิ้น (3) จัดทำข้อมูล/ข่าวสาร รูปแบบกราฟฟิคขนาด A5 เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ จำนวนขั้นต่ำ 2 ชิ้น									
7	ออกแบบและผลิตของที่ระลึกสำหรับใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมาย โดยของที่ระลึกต้องมีความสวยงาม ทันสมัย เมื่อได้รับแล้วนำไปใช้ได้ จำนวนขั้นต่ำ 110 ชิ้น โดยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 250 บาทต่อชิ้น									
8	จัดทำแผนการพัฒนการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย									
9	การส่งรายงาน	●		●				●		●

8.2 สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา “โครงการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย” ที่นำเสนอในบทที่ 1 – 7 ที่ปรึกษาสรุปผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

8.2.1 ความสำคัญของไฮโดรเจน

ไฮโดรเจนเป็นพลังงานสะอาดและเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (carbon neutrality) ภายในปี ค.ศ. 2050 และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ภายในปี ค.ศ. 2065 โดยแนวโน้มการใช้งานไฮโดรเจนจะประกอบด้วย 3 ภาคส่วนสำคัญที่จะมีบทบาทการใช้งาน ได้แก่ ภาคไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคขนส่ง

8.2.2 แนวทางการใช้งานไฮโดรเจนโดยการผสมกับก๊าซธรรมชาติ

การผลักดันสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน รวมถึงการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์นั้น สามารถดำเนินการได้จากการใช้พลังงานทดแทนประเภทต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม พลังงานทดแทนดังกล่าวทั้งพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลมมีความผันผวนสูง ไม่สามารถทดแทนการผลิตไฟฟ้าได้ทั้งหมด อีกทั้ง ปัจจุบันประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรก๊าซธรรมชาติ และมีแนวโน้มผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติเป็นหลัก ดังนั้น ทางเลือกการผสมไฮโดรเจนเข้ากับก๊าซธรรมชาติจึงเป็นแนวทางที่มีความน่าสนใจ และสามารถแก้ไขปัญหา เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมได้จริง

อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้งานอาจยังไม่เข้าใจถึงเหตุการณ์ผสมไฮโดรเจนกับก๊าซธรรมชาติ หรือมีความกังวลต่อต้นทุนที่อาจเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อกระบวนการด้านธุรกิจของผู้ใช้งานภาค

ส่วนต่าง ๆ ซึ่งภาครัฐควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจ พร้อมทั้งกำหนดทิศทางนโยบายที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจนให้ชัดเจน เพื่อให้ทุกภาคส่วนรับทราบและนำไปปฏิบัติเพื่อผลักดันให้เกิดการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทยต่อไป

8.2.3 ทิศทางการพัฒนาไฮโดรเจนสีเขียวในอนาคต

เพื่อเป้าหมายการลดคาร์บอนในประเทศไทยตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีและการใช้งานจะมุ่งไปสู่ไฮโดรเจนสีเขียวในระยะยาว ซึ่งจะขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่

- 1) การกำหนดนโยบายและเป้าหมายของไฮโดรเจนสีเขียว รวมถึงกฎหมายและการกำกับดูแลที่มีความชัดเจน เพื่อให้ทุกภาคส่วนนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไฮโดรเจนสีเขียวผ่านกระบวนการ electrolysis เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้เกิด hydrogen economy

อย่างไรก็ตาม จากแนวโน้มที่ลดลงของก๊าซธรรมชาติในประเทศ จึงอาจทำให้มีปริมาณไม่เพียงพอสำหรับนำมาผลิตไฮโดรเจนสีเทาและสีฟ้า ดังนั้น จึงเป็นโอกาสสำหรับไฮโดรเจนสีเขียว ซึ่งอาจมาจากการนำเข้าหรือการผลิตในประเทศไทย แต่โดยภาพรวมในอนาคตทิศทางของประเทศไทยจะยังคงมีการใช้งานทั้งไฮโดรเจนสีฟ้าและไฮโดรเจนสีเขียว

8.2.4 ความกังวลในเรื่องกฎหมายและข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับไฮโดรเจน

ที่ปรึกษามีข้อเสนอให้มีการประกาศขึ้นบัญชีไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิง หรือเป็นวัตถุดิบอันตรายประเภทที่ 3 ที่กำกับดูแลโดยกรมธุรกิจพลังงานและใช้อำนาจกฎหมายควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ประกาศว่าไฮโดรเจนเป็นเชื้อเพลิงประเภทหนึ่ง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อภาคธุรกิจ แต่อาจพิจารณากำหนดเฉพาะไฮโดรเจนที่จะนำไปเป็นเชื้อเพลิงเท่านั้นที่จะกำกับดูแล ทั้งนี้ หากนำไฮโดรเจนมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อาจกำหนดให้อยู่ในความดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรมเหมือนเดิม

นอกจากนี้ หากมีการพิจารณาไฮโดรเจนให้สามารถนำมาใช้แทนก๊าซธรรมชาติ หน่วยงานองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลคาดว่าจะมี คณะกรรมการสำนักงานกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ซึ่งเนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลกิจการก๊าซธรรมชาติในปัจจุบัน แต่อาจพิจารณาความเหมาะสมในอนาคตได้

8.2.5 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและมาตรการส่งเสริมต่าง ๆ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นหนึ่งในแผนงานสำคัญของการพัฒนาการผลิตและการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ของประเทศไทย แม้ในภาพรวมของการใช้ไฮโดรเจนในภาคพลังงานจะได้รับกล่าวถึงว่าเป็นพลังงานสะอาดโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับพลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล หากแต่เมื่อพิจารณาถึงการก้าวไปสู่พลังงานสะอาดที่แท้จริงแล้วยังยืดยาว ประเทศไทยจึงควรพิจารณาถึงการผลักดันให้มีการใช้ไฮโดรเจนสีเขียวซึ่งเป็นไฮโดรเจนที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน

การกำหนดมาตรการส่งเสริมการใช้งานและการผลิตไฮโดรเจนในประเทศไทย การกำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในการใช้งานไฮโดรเจน รวมถึง การกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะมีส่วนสำคัญเพื่อสนับสนุนการผลิตและการใช้งานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ ที่คำนึงถึงบริบทด้านพลังงานและความสามารถทางการแข่งขันของประเทศควบคู่กับความจำเป็นในการลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อขับเคลื่อนให้ประเทศไทยมุ่งสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี ค.ศ. 2050 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ภายในปี ค.ศ. 2065 ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ ที่ปรึกษาฯ ได้กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายระยะสั้นและระยะกลาง คือ “ประเทศไทยมีความพร้อม สามารถเริ่มมีการใช้ไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ในภาคพลังงานตั้งแต่ปี ค.ศ. 2030 และเติบโตอย่างยั่งยืนจนเป็นหนึ่งในทางเลือกที่สำคัญสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนในปี ค.ศ. 2050” ซึ่งภายใต้วิสัยทัศน์ดังกล่าว จะมีแนวทางการพัฒนาเพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายเป็นยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) พัฒนาลาดและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ใช้ (2) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรม (3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ (4) ปรับปรุงกฎระเบียบและมาตรฐาน